

**ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
ЗА ПЕРИОДА 2015-2020 ГОДИНА
НА ОБЩИНА МАКРЕШ**

СРОК НА ДЕЙСТВИЕ – 2015 - 2020 ГОДИНА

УЛ. "ГЕОРГИ БЕНКОВСКИ" № 88
СЕЛО МАКРЕШ 3850
ОБЛАСТ ВИДИН

ПРОГРАМАТА Е ПРИЕТА С РЕШЕНИЕ № 513/23.09.2015 година
НА ОБЩНСКИ СЪВЕТ,
ПРОТОКОЛ №59/23.09.2015 година

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

Списък на таблиците	5
1. Въведение.....	6
1.1. Основания за разработване на програмата за управление на отпадъците на община Макреш	6
1.2. Същност и обхват на програмата за управление на отпадъците	6
2. Предпоставки за разработването на програмата за управление на отпадъците	7
2.1. Законодателна рамка	7
2.2. Политика по отпадъците и преобладаващи принципи /Стратегическа рамка/	17
2.3. Структура на програмата за управление на отпадъците	19
2.4. Методи и Принципи	19
3. Обща характеристика на общината	21
3.1. Физико-географска характеристика на община Макреш.....	21
3.2. Административно-териториално устройство на Община Макреш.....	21
3.3. Социално-демографска характеристика.....	22
3.4. Икономическо развитие на общината. Стопански дейности	23
3.5. Техническа инфраструктура.....	25
3.6. Социална инфраструктура.....	27
3.6.1. Образование	27
3.6.2. Здравеопазване.....	27
3.6.3. Социални дейности	28
3.7. Екологична характеристика.....	30
4. Съществуващо състояние и практики на управлението на отпадъците	33
4.1. Данни за отпадъците	33
4.1.1. Битови отпадъци.....	33
4.1.2. Строителни отпадъци /СО/	36
4.1.3. Производствени отпадъци	36
4.1.4. Специфични отпадъчни потоци	36
4.2. Съществуващи практики за събиране, транспортиране и третиране на битови отпадъци 38	
4.2.1. Събиране и транспортиране на битови отпадъци.....	38
4.2.2. Разделно събиране на масово разпространени отпадъци и отпадъци за които има забрани и ограничения за депониране	39
4.2.3. Събиране, транспортиране и третиране на строителни отпадъци	39
4.2.4. Събиране, транспортиране и третиране на производствени отпадъци.....	39
4.2.5. Събиране, транспортиране и третиране на специфични отпадъчни потоци.....	40
4.2.6. Оползотворяване и обезвреждане на отпадъците.....	41

4.3. Нерегламентирани замърсявания.....	42
4.4. Внасяне и изнасяне на отпадъци.....	43
4.5. Организация и финансиране на управлението на отпадъците.....	43
4.5.1. Организационно устройство.....	43
4.5.2. Финансиране на дейностите по управление на отпадъците.....	43
5. SWOT анализ.....	52
5.1. Силни страни.....	52
5.2. Слаби страни.....	52
5.3. Възможности.....	52
5.4. Заплахи.....	52
6. Програма за управление на отпадъците.....	53
6.1. Прогноза относно генерирането на отпадъци, обща и по потоци от отпадъци.....	53
6.2. Стратегически и специфични цели на програмата.....	56
6.2.1. Обща цел.....	56
6.2.2. Специфични цели.....	56
6.3. План за действие.....	57
6.3.1. Намаляване генерирането на отпадъци в община Макреш.....	57
6.3.2. Намаляване депонирането на отпадъци от община Макреш.....	58
6.3.3. Намаляване и постепенно премахване на нерегламентираните замърсявания на земната повърхност в общината.....	62
6.3.4. Осигуряване на качествена услуга по управление на отпадъците в община Макреш	62
6.4. Времеви график и отговорни лица.....	65
6.4.1. Времеви график за прилагане на мерките от Плана за действие.....	65
6.4.2. Разпределение на отговорностите за прилагане на мерките от Плана за действие.....	67
6.5. Програма за капиталови инвестиции.....	69
6.6. Прогнозни разходи за събиране, транспортиране и депониране на отпадъците.....	71
6.7. Система за мониторинг, анализ и оценка на изпълнението на програма за управление на отпадъците 2014-2020 година на община Макреш.....	72

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица 1. Брой на населението в община Макреш.....	22
Таблица 2. Социални услуги в община Макреш (актуализирано към 2014 година).....	28
Таблица 3. Генерирани битови отпадъци за периода 2009-2013 година.....	33
Таблица 4. Събрани битови отпадъци от населението за Област Видин – кг/чов./год.	33
Таблица 5. Морфологичен анализ на отпадъците на община Макреш.....	34
Таблица 6. Количества строителни отпадъци, приети за третиране/обезвреждане в общински съоръжения	36
Таблица 7. Отпадъци от опаковки.....	36
Таблица 8. Цели на национално ниво за ограничаване количествата на депонирани биоразградими отпадъци	38
Таблица 9. Приходи от такса битови отпадъци по групи потребители в община Макреш (2009-2013 година)	44
Таблица 10. Разходи за управлението на отпадъците в община Макреш (2009-2013 година).....	44
Таблица 11. Такса „битови отпадъци” в община Макреш за периода 2009 – 2013 година, в промили	45
Таблица 12. Прогнозно население и брой домакинства в община Макреш.....	53
Таблица 13. Прогнозно количество генерирани отпадъци в община Макреш	53
Таблица 14. Прогнозни инвестиции, експлоатационни разходи за събиране и необходими приходи за община Макреш	54
Таблица 15. Индикатори за осъществяване на мониторинг по изпълнение на целите на Програма за управление на отпадъците 2015-2020 на община Макреш	73

1. ВЪВЕДЕНИЕ

1.1. ОСНОВАНИЯ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ НА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА МАКРЕШ

Програмата за управление на отпадъците на община Макреш се разработва в съответствие на Закона за управление на отпадъците Чл. 52. (1) Кметът на община разработва и изпълнява програма за управление на отпадъците за територията на съответната община.

(2) Програмата е неразделна част от общинската програма за околна среда.

(3) Програмата по ал. 1:

1. Се разработва и приема за период, който следва да съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците;

2. Се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия.

(4) Програмата се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците.

(5) Програмата включва необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на община и изискванията по глава втора, раздел III.

(6) Кметовете на две или повече общини, включени в регион по чл. 49, ал. 9, могат да разработят обща програма за управление на отпадъците в случай, че задълженията, отговорностите и мерките, засягащи отделните общини, са ясно разграничени в програмата.

(7) Програмата за управление на отпадъците се публикува на интернет страницата на съответната община с цел осигуряване на обществен достъп.

(8) Програмата се приема от Общинския съвет на съответната община, който контролира изпълнението ѝ.

(9) Кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март Общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

1.2. СЪЩНОСТ И ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

С увеличаването на жизнения стандарт и качеството на живот на жителите при недостатъчни усилия за намаляване на генерирането на отпадъци, през последните десетилетия се отчита непрекъснато нарастване на количеството отпадъци, генерирани от антропогенната дейност. Това налага предприемането на мерки за тяхното намаляване, създаване на възможности за повторната им употреба и увеличаване на рециклирането. С технологичния прогрес в областта на третирането на отпадъците се разкриват все повече възможности за използване на отпадъците като алтернативен източник на енергия или суровини. Всичко това води до цялостно намаляване на количеството депонирани отпадъци.

Програма за управление на отпадъците **цели** ограничаване на вредното им въздействие върху околната среда и човешкото здраве и повишаване ефективността при използването на ресурсите и повторното оползотворяване на отпадъка.

Обхват на програмата

Програмата обхваща всички дейности свързани със събиране, транспортиране, третиране, оползотворяване и контролиране на битовите отпадъци и всички останали специфични отпадъчни потоци в община Макреш.

Част от програмата са стратегическите предложения за бъдещето управление на отпадъците в общината и начините за тяхното финансиране, както и способите за наблюдение и оценка на изпълнението им. Прозрачността е гарантирана от предложенията за информираност и повишаване на екологичната култура на местните жители.

2. ПРЕДПОСТАВКИ ЗА РАЗРАБОТВАНЕТО НА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Обемът и съдържанието на Програмата за управление на отпадъците /ПУО/ на община Макреш се определят от текстовете в Закона за управление на отпадъците. За разработването на ПУО, обаче, следва да се вземат предвид редица нормативни актове и стратегически документи на европейско, национално и местно ниво.

Програмата следва да транспонира на най-ниското териториално ниво постановките на Директивата относно отпадъците на ЕС и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците. Периода на действие на програмата е седем години и съвпада с периода за планиране на Европейския съюз, което осигурява приемственост и съгласуваност на европейските цели с целите на местно ниво.

Програмата за управление на отпадъците на община Макреш е разработена като са използвани Методологичната обяснителна бележка за изготвяне на План за управление на отпадъците, разработена от Европейската комисия и Ръководството за разработване на общински програми за управление на дейн остите по отпадъците, утвърдено със Заповед № РД-167/24.03.2006 година от Министъра на околната среда и водите и изискванията на Закона за управление на отпадъците.

2.1. ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА

Разработването на програмата за управление на отпадъците на община Макреш е съобразено с действащото към момента законодателство на Р България и ЕС в сферата на отпадъците.

Рамкова директива за отпадъците (2008/98/ЕО)

Тази директива посочва основните определения, принципи и цялостните стратегически цели, които следва да се постигнат чрез нея. В нея се класифицират различните видове отпадъци и се определят основните изисквания към тях, освен ако те не се регулират специално от други директиви.

За да има съгласуваност между отделните планове и програми за управление на отпадъците се въвежда йерархия на отпадъците, която е както следва: предотвратяване, подготовка за повторна употреба, рециклиране, друго оползотворяване и на последно място – обезвреждане.

Една от основните цели на Директивата е да насочи националните и местни власти да търсят алтернативи за оползотворяване на отпадъците, чрез съответните мерки, съобразени с конкретната териториална специфика. Следваща основна цел е до 2020 година подготовката за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали като хартия, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и евентуално от други източници, следва да се увеличи най-малко до 50 % от общото им тегло, а количествата на неопасни отпадъци от строителството – до 70%.

Закон за опазване на околна среда

Този закон регламентира най-общо действията, които са свързани с опазване компонентите на околна среда и съхранението на биологичното разнообразие в Р България. В него са дефинирани принципите, които следва да се спазват при опазването на околната среда.

Раздел седми от Закона регламентира начините на управление на отпадъците така, че да се ограничи тяхното вредно въздействие върху човешкото здраве и околната среда. Те напълно съответстват на Рамковата директива за отпадъците и йерархията, заложена в него.

Закон за управление на отпадъците

Основният закон, по който се води разработването на настоящата програма, съобразно чл. 19. (1) „Кметът на общината организира управлението на битовите и строителните отпадъци, образувани на нейна територия.”

Според алинея 3 на същия член, кметът пряко отговаря за:

- осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;
- почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
- избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци;
- организиране на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община;
- разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;
- организиране на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци;
- изпълнението на решенията по чл. 26, ал. 1 на Общото събрание на регионалните сдружения по чл. 24, ал. 1 и съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;
- организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;
- разделното събиране и съхраняване на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;
- осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места;
- почистването от отпадъци на общинските пътища в съответствие с чл. 12;
- осигуряването на информация на обществеността по подходящ начин;
- поддържането на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община;
- предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им.

Закон за местните данъци и такси

Законът регламентира видовете данъци и такси, които са в компетенцията на общинските власти, включително тяхното събиране и определяне на размера им. Принципите, които са заложили в закона при определяне на таксите са: възстановяване до пълния размер разходите на общината по предоставяне на услугата; създаване на условия за разширяване обхвата на услугата и повишаване на нейното качество; постигане на справедливост.

Чл. 67, ал. 1 от Закона гласи: "Размерът на таксата се определя в левове според количеството на битовите отпадъци.", а ал. 2, влизаща в сила от 01.01.2015 година: "Когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци по ал. 1, размерът на таксата се определя в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет, която не може да бъде данъчна оценка на недвижимите имоти, тяхната балансова стойност или пазарната им цена."

Наредба № 3 за класификацията на отпадъците

Наредбата класифицира отпадъците по видове и свойства и транспонира в българското законодателство решенията на Европейската комисия за въвеждане на каталог на отпадъците. Целта е с помощта на единната класификация на отпадъците да се осигури екологосъобразното им управление. Унифицирането на данните спомага и за възможността за сравнение на данните от отделните административно-териториални единици.

Наредба №7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци

С тази Наредба се определят изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръженията за третиране на отпадъци, които са предназначени за битови, строителни, производствени и опасни отпадъци. Чрез наредбата се определя редът за отреждане на площадките за третиране на отпадъци, който е съобразен с действащия Закон за устройство на територията и наредбите към него.

Наредба №6 от 27 август 2013 година за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци

Наредбата регламентира условията и изискванията за проектиране, изграждане, експлоатация и закриване на депа, на които се депонират битови, строителни, производствени и/или опасни отпадъци. С нея се определят условията и изискванията за изграждане и експлоатация на съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, включително рамката на проектните решения и процедурата и критериите за приемане на отпадъците в депата.

Наредба № 2 от 22 януари 2013 година за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри

Целта на наредбата е получаване на пълна и достоверна информация за дейностите по отпадъците чрез определяне на реда за водене на отчетност и за реда и сроковете за предоставяне на информация по съответните образци от лицата по чл. 44 на ЗУО и получаване на пълна и достоверна информация за пуснатите на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, по наредбите съгласно чл. 13, ал 1 на ЗУО.

Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки

Наредбата определя изискванията за опаковките и опаковъчните материали, които се пускат на пазара, както и за тяхното разделно събиране, повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и/или обезвреждане.

В наредбата са регламентирани изискванията за предотвратяване на вредното въздействие на отпадъците от опаковки върху околна среда; изискванията към самите опаковки; необходимите мерки за намаляване на отпадъците от опаковки, предназначени за крайно обезвреждане.

Наредбата регламентира и задължения на кмета на общината като изпълнява задълженията по чл. 19, ал. 3, т. 7 от ЗУО относно отпадъци от опаковки, като сключва договори за изграждане на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на общината при минимални параметри на системата с:

- организации по оползотворяване, притежаващи разрешение, издадено по реда на глава пета, раздел III от ЗУО;
- други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ, издаден по реда на глава пета, раздели I и II от ЗУП, за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци на територията на съответната община, и/или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от ЗООС.

За изпълнението на задълженията по разделно събиране на отпадъци от опаковки, кметът определя:

- местата за разполагане на елементите от системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки на територията на общината, в т.ч. разполагането на съдове за събиране на битови отпадъци и съдове за разделно събиране;
- осигурява и организира прилагането на подходящи мерки за недопускане на посегателства и кражби на

отпадъци от съдовете за разделно събиране на отпадъци от опаковки;

- съдейства при подготовката и провеждането на разяснителните кампании за организациите по оползотворяване;
- отговаря за контейнерите за битови отпадъци, различни от тези за отпадъци от опаковки, да не бъдат в жълт, зелен или син цвят.

Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства

С наредбата се определят изискванията за събирането, транспортирането и третирането на излезлите от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) и изискванията към пусканите на пазара МПС, материали и компоненти за тях. Целта на наредбата е да създаде предпоставки за екологосъобразно управление на излезлите от употреба МПС. В тази връзка са регламентирани и задълженията на кмета:

- определя местата на територията на общината за предаване на ИУМПС;
- организира дейностите по събирането на ИУМПС по чл. 143, ал. 7 и 8 от ЗДП и предаването им в центрове за разкомплектоване, за което уведомява звеното "Пътна полиция" и Областната дирекция на Министерството на вътрешните Видин, която работи по месторегистрация на МПС.

Кметът на общината извършва дейностите като сключва договор с:

- организации по оползотворяване на ИУМПС;
- лица, които изпълняват задълженията си индивидуално.

Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване

С наредбата се определят изискванията за разделно събиране, транспортиране, съхраняване, предварително третиране, повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и/или обезвреждане на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО).

Кметът на общината:

- оказва съдействие на организациите по оползотворяване и на лица, които изпълняват задълженията си индивидуално, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на ИУЕЕО;
- организира изпълнението на задълженията си за участие в системите за разделно събиране на ИУЕЕО като сключва договори със:
  1. Организации по оползотворяване на ИУЕЕО
  2. Лица, които изпълняват задълженията си индивидуално, и/или
  3. Други лица, притежаващи документ по чл. 35 ЗУО, за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране и/или оползотворяване на отпадъци на територията на съответната община.

Кметът на общината изготвя и утвърждава график за събиране на ИУЕЕО, образувано в бита, включващ не по-малко от две дати годишно.

Наредба за разделно събиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 275 от 06.12.2013 г. (Обн. ДВ, бр. 107 от 13.12.2013 г.)

С наредбата се определят изискванията към дейностите по разделно събиране на биоотпадъците, целите за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците, методиките за изчисляване и докладване на целите по чл. 31, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО) и разпределянето на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО и по чл. 8, ал. 1 между отделните общини в регионите по чл. 49, ал. 9 от ЗУО.

- Кметът на общината, осигурява съвместно постигането на следните регионални цели за разделно събиране

и оползотворяване на битовите биоотпадъци:

- до 31 декември 2016 година - не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 година;
  - до 31 декември 2020 година - не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 година;
  - до 31 декември 2025 година - не по-малко от 70 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 година;
- Кметът на общината извършва на всеки 5 години морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на съответната община, съгласно методика, утвърдена със заповед на министъра на околната среда и водите.
- Кметът на общината осигурява разделно събиране и оползотворяване на цялото количество на образуваните биоотпадъци от поддържането на обществени площи, паркове и градини на територията на съответната община.
- Кметът на общината включва мерки за предотвратяване образуването на биоотпадъци, разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците на територията на общината, отчитайки специфичните условия на отделните видове населени места (големина, тип, брой жители и други) Мерките за постигане на целите, включват най-малко:
- поетапно въвеждане на разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците, събирани чрез общинските системи за разделно събиране, както и изчисление на броя на домакинствата и на населението на всяка община, обслужвани от общинската система за разделно събиране;
  - разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците от обществени зелени площи, паркове и градини;
  - план за изграждане на съоръженията за оползотворяване на биоотпадъците, когато такива са предвидени на територията на общината, съгласно решението по чл. 26, ал. 1, т. 4 от ЗУО, в т.ч. определяне на местоположението, необходимия капацитет и технология за третиране;
  - насърчаване компостирането на място;
  - повишаване информираността на населението за ползите и изискванията за разделното събиране и оползотворяване на биоотпадъците.
- Кметът на общината разработва подробен график за обслужване на съдовете за събиране на биоотпадъци и го оповестяват на интернет страницата на съответната община и/или информират населението по друг подходящ начин.

Наредба за третиране на биоотпадъците, приета с ПМС № 235 от 15.10.2013 година (Обн., ДВ, бр. 92 от 22.10.2013 година)

С наредбата се определят:

- видът и произходът на подходящите за биологично третиране биоотпадъци и други подходящи биоразградими отпадъци;
- условията, при които продуктът компост и ферментационния продукт престават да бъдат отпадък по смисъла на §1, т. 17 от допълнителните разпоредби на Закона за управление на отпадъците (ЗУО);
- изискванията към производството на компост, ферментационен продукт, органичен почвен подобрител, стабилизирана органична фракция от процеса на механично-биологично третиране (МБТ);
- изискванията за качество на компост, органичен почвен подобрител и стабилизирана органична фракция от МБТ;
- изискванията за етикетиране, употреба и пускане на пазара на получения компост, ферментационен продукт, органичен почвен подобрител, стабилизирана органична фракция от МБТ.

Наредбата не се прилага за биоотпадъци, които не попадат в обхвата на приложение № 1, утайки от ПСОВ от населените места, които не отговарят на критериите за качество по приложение № 1, таблица А1-3 и които се управляват в съответствие с наредбата по чл. 43, ал. 6 от ЗУО и биоотпадъците, които са предмет на дейности по компостиране на място.

Наредбата не изключва действието на други нормативни изисквания, които се отнасят до компоста, ферментационния продукт, органичния почвен подобрител и стабилизираната органична фракция от процеса на МБТ.

Наредба за батерии и акумулатори и за негодни батерии и акумулатори

С наредбата се определят изискванията за пускането на пазара на батерии и акумулатори и за разделното събиране, транспортиране, съхраняване, предварително третиране, рециклиране, оползотворяване и/или обезвреждане на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА).

Наредбата се прилага за всички видове батерии и акумулатори, за уредите, в които са вградени батерии и акумулатори и негодните батерии и акумулатори.

Кметът на общината има следните задължения:

1. Организира дейностите по разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на НУБА, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на портативни и автомобилни НУБА.
2. Организира изпълнението на задълженията си за участие в системите за разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА, като сключва договори с:
  - организации по оползотворяване на НУБА, притежаващи разрешение, издадено по реда на глава пета, раздел III от ЗУО;
  - други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ, издаден по реда на глава пета, раздели I и II от ЗУО, за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране и/или оползотворяване на НУБА на територията на съответната община и/или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от ЗООС.

Кметът на общината може да сключва договори с лица по ал. 1, т. 2 за всеки населено място поотделно. С тези договори се определят най-малко:

1. Изискванията към системата за разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА от домакинствата, в т.ч. обслужвано население, брой и разположение на съдовете и площадките за разделно събиране на отпадъците, честота на обслужване.
2. Задълженията за контрол по спазване на изискванията за разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА на територията на общината;
3. Задълженията и начинът за предоставяне на информация на гражданите на съответната община по прилагане на системата за разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА, провеждане на образователни и информационни кампании и работа с обществеността.
4. Задължение за предоставяне в определен срок най-малко веднъж годишно на информация за разделно събраните портативни и автомобилни НУБА на територията на общината.

Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти

С наредбата се определят изискванията за пускането на пазара на масла и разделното събиране, съхраняване, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти.

С наредбата се регламентират:

- предотвратяване и ограничаване замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и ограничаването на риска за човешкото здраве и околната среда в резултат третирането и транспортирането на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти;
- предприемането на мерки от лицата, които пускат на пазара масла, за разделното събиране, оползотворяване и/или обезвреждане на образуванията в резултат на тяхната употреба отработени масла без риск за човешкото здраве и околната среда и за постигане на целта за оползотворяване по чл. 8;
- въвеждането и функционирането на екологосъобразна система за управление и контрол на дейностите по третиране и транспортиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти;
- информирането на крайните потребители за ролята им в разделното събиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти и за наличните системи за събиране, оползотворяване и обезвреждане;
- мерките, които определят носенето на разширена отговорност от производителите, в т.ч. лицата, които пускат на пазара масла;
- случаите и условията за носене на отговорност от първоначалния причинител на отпадъци от отработени масла и отпадъчни нефтопродукти по цялата верига от тяхното събиране до третирането им, както и за споделяне и прехвърляне на отговорността между лицата, участващи във веригата за събиране и третиране.

Кметът на общината има следните задължения:

1. Определя местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината, без да възпрепятства дейността на лицата, сключили договор с организация по оползотворяване и/или на лицата, които изпълняват задълженията си индивидуално, и информира обществеността за местоположението им и за условията за приемане на отработените масла.
2. Съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване или обезвреждане.

Кметът извършва изброените дейности в следните случаи:

- по т. 1 - когато местата за смяна на отработени моторни масла са разположени върху общински имот, и
- по т. 2 - когато има сключен договор за извършване на дейностите по събиране на отработени масла и предаването им на инсталации за оползотворяване и/или обезвреждане с:
  - o организация по оползотворяване на отработени масла;
  - o лица, които пускат на пазара масла и изпълняват задълженията си индивидуално;
  - o други лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ, издаден по реда на глава пета, раздели I и II от ЗУО, за извършване на дейности по събиране, транспортиране, регенериране и/или оползотворяване на отработени масла и/или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от ЗООС.

Наредба за изискванията за реда и начина за инвентаризация на оборудване, съдържащо полихлорирани бифенили, маркирането и почистването му, както и за третирането и транспортирането на отпадъци, съдържащи полихлорирани бифенили

С наредбата се определят редът и начинът за инвентаризация и маркиране на оборудване, съдържащо полихлорирани бифенили (ПХБ), редът и начинът за почистване на оборудване, съдържащо ПХБ, с оглед предотвратяване на вредното му въздействие върху човешкото здраве и околната среда и изискванията за третиране и транспортиране на отпадъци, съдържащи ПХБ.

В тази наредба изискванията са към директора на РИОСВ- Монтана.

Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми

С наредбата се определят изискванията за събирането, транспортирането, съхраняването, оползотворяването или обезвреждането на излезли от употреба гуми (ИУГ), включително целите за регенерирането и/или рециклирането, и/или оползотворяването им.

С наредбата се регламентират:

- предотвратяване и ограничаване замърсяването на околната среда в резултат на третирането и транспортирането на ИУГ;
- прилагането на мерки от лицата, които пускат на пазара гуми, за събирането, оползотворяването или обезвреждането на ИУГ без риск за човешкото здраве и околната среда и постигане на целите за регенерирането и/или рециклирането, и/или оползотворяването им;
- въвеждането и функционирането на екологосъобразна система за управление и контрол на дейностите по събиране, транспортиране, съхраняване, оползотворяване или обезвреждане на ИУГ;
- информирането на крайните потребители за ролята им в събирането на ИУГ и за наличните системи за събиране.

Наредбата се прилага за всички видове пуснати на пазара гуми независимо от предназначението им и за излезлите от употреба гуми.

Кметът на общината има следните задължения:

- определя местата за събиране на ИУГ на територията на общината, без да възпрепятства дейността на лицата, сключили договор с организация по оползотворяване, и/или на лицата, изпълняващи задълженията си индивидуално, и информира обществеността за местоположението им и за условията за приемане на ИУГ;
- съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на ИУГ и предаването им за оползотворяване или обезвреждане.

Кметът извършва изброените дейности в следните случаи:

- по т. 1 - когато местата за събиране на ИУГ са разположени върху общински имот, и
- по т. 2 - когато има сключен договор за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на ИУГ и предаването им за оползотворяване или обезвреждане с:
  - о организация по оползотворяване на ИУГ;
  - о лицата, които пускат на пазара гуми, които изпълняват задълженията си по наредбата индивидуално.

Наредба за условията, реда и методите за извършване на екологична оценка на планове и програми

Наредбата урежда условията и реда за извършване на оценка на планове, програми проекти и инвестиционни предложения, които не са непосредствено свързани или необходими за управлението на защитените зони и които поотделно или във взаимодействие с други планове, програми или инвестиционни предложения могат да окажат значително отрицателно въздействие върху защитените зони.

Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда

С тази наредба се определят условията и редът за извършване на оценка на въздействие върху околната среда (ОВОС) на планове, програми и инвестиционни предложения, включително на планове и програми, които са в процес на изготвяне и/или одобряване от централни и териториални органи на изпълнителната власт, органи на местното самоуправление и Народното събрание.

Нормативният акт регламентира и последователността от действия, които трябва да се предприемат за извършването на ОВОС.

Наредба за реда за извършване на търговска дейност с отпадъци от черни и цветни метали

С наредбата се определя редът за извършване на търговска дейност с отпадъци от черни и цветни метали, както и редът за водене на публичен регистър и процедурата по издаване на лицензи за развитие на тази дейност.

Наредба №7 за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци

Наредбата има пряко отражение върху финансирането на управлението на отпадъците, защото в нея се регламентират допустимите обезпечения и отчисления при експлоатация и закриване на депата за неопасни и строителни отпадъци.

Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителните материали

Наредбата регламентира предотвратяване и ограничаване на замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и ограничаването на риска за човешкото здраве и околната среда в резултат третирането и транспортирането на строителните отпадъци /CO/. С този акт се цели предотвратяване и минимизиране образуването на CO, насърчаване на рециклирането и оползотворяването на CO и намаляване количеството на депонираните CO.

Наредбата пряко засяга инвестиционната активност в община Макреш, която има необходимост от извършване на строителство или премахване на съществуващи постройки. Същата разделя строителните отпадъци на 2 главни категории – опасни и неопасни. Йерархията при третирането на отпадъците в община трябва да бъде следният: предотвратяване, подготовка за повторна употреба, рециклиране, оползотворяване в обратни насипи, оползотворяване за получаване на енергия и обезвреждане.

2.2. ПОЛИТИКА ПО ОТПАДЪЦИТЕ И ПРЕОБЛАДАВАЩИ ПРИНЦИПИ /СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА/

Стратегическата рамка, която предопределя разработването на настоящата програма, се състои от европейските, националните и местните програми и планове, целящи създаването на предпоставки за изпълнение изискванията на европейско и национално ниво. С тяхното разработване и изпълнение се предприемат необходимите мерки, които да гарантират, че управлението на отпадъците се изпълнява без да застрашава човешкото здраве и околната среда. От друга страна програмата за управление на отпадъците в община Макреш трябва да се съобрази с предвижданията на месните стратегически документи, чиято реализация засяга генерирането на отпадъци.

По-долу са представени по-важните стратегически документи, които са взети предвид при разработването на Програмата за управление на отпадъците.

Седма рамкова програма за действие в областта на околната среда /ПДОС/

Програмата е приета от Европейския парламент и Съвета на ЕС през ноември 2013 година и с нея се подчертава ангажираността на Съюза да засили усилията си за опазване на природния капитал, стимулиране на ефективен от гледната точка на използването на ресурсите нисковъглероден растеж и новаторство и закрила на здравето и благосъстоянието на хората, като същевременно защита естествените ограничения на Земята.

Нейният хоризонт е до 2020 година, но тя се ръководи от по -дългосрочна перспектива, която очертава визията до 2050 година.

ПДОС определя три тематични приоритетни области, в които да се предприемат действия за опазване на природата и подобряване на екологичната устойчивост, **стимулиране на ефективен нисковъглероден растеж** и намаляване на заплахите за човешкото здраве и благосъстояние, свързани със замърсяването, химическите вещества и въздействията от изменението на климата.

Седмата рамкова програма акцентира върху това, че нисковъглеродния растеж може да бъде постигнат чрез повишаване ефективността на използваните ресурси и тяхното рециклиране. Поради тази причина се отделя специално внимание на **трансформацията на отпадъците в ресурси** като акцентът е поставен върху предотвратяването, повторната употреба и рециклирането им, както и поетапното премахване на практиките по депонирането им.

Национален план за управление на отпадъците

Националният план за управление на отпадъците /НПУО/ е разработен, отчитайки европейските постановки и насоки в тази област. Неговата роля е да зададе основните политики, които ще се провеждат от държавата в сферата на опазването на околната среда от вредните въздействия на различните видове отпадъци.

Към момента на разработване на настоящата общинска програма за управление на отпадъците, НПУО с хоризонт 2020 година е разработен. В тази връзка, при разработването на тази Програма приемаме, че голяма част от целите на вече изтеклата Национална програма за управление на дейностите по отпадъците за периода 2009-2013 ще бъдат продължени и в настоящия планов период, защото те все още са актуални. Десетте цели, които си поставя изтеклата програма са:

- Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци;
- Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци;
- Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране на отпадъците;
- Правно регулиране управлението на отпадъците, ускоряване прилагането на законодателството и политиката в областта на отпадъците;
- Увеличаване на инвестициите в сектора и прилагане на принципите „отговорност на производителя” и „замърсителят плаща” при интегрирано управление на отпадъците;
- Осигуряване на база данни за отпадъците;
- Укрепване на административния капацитет на институциите, отговорни за управлението на отпадъците в страната;
- Участие на обществеността;
- Развитие на устойчиви системи за управление на специфичните потоци отпадъци.

Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъците, предназначени за депониране 2010-2020 година.

В този план за заложи целите, които Р България трябва да постигне при управлението на биоразградимите отпадъци, като са предложени различни варианти и технологични решения за третирането им. Планът определя желанието да се ограничат биоразградимата фракция от битовите отпадъци, които се обезвреждат чрез депониране, до 65% през 2020 година (спрямо базовата 1995 година).

Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р България 2011-2020 година.

Планът поставя фокус върху строителните отпадъци и тези, получавани от добива на скална маса. На база извършените анализи, при неговото разработване, се определят няколко приоритетни вида отпадъци – бетон и стоманобетон, асфалтобетон, строителна (груба) керамика, натрошени скални материали и инертни (смесени минерални) отпадъци, защото те съставляват около 80% от общо генерираните отпадъци от строителство и разрушаване.

Подчертава се ролята на създаване на условия за развитие на пазара на рециклираните строителни материали и внедряването на информационни системи, които да отчитат всеки аспект при управлението на отпадъците.

Общинска програма за опазване на околната среда /ОПООС/

Това е непосредствената рамка, от която в най-голяма степен зависят предложенията в Програмата за управление на отпадъците, защото последната законодателно е регламентирана да бъде част ОПООС.

Програмата за опазване на околната среда за периода 2014-2020 година е изработена и предложена за одобрение и утвърждаване от Общинския съвет. Община Макреш има изграден подход и чувствителност към тази тема, както и си е поставила задачата да изпълни целите, заложи в българските и европейски документи.

Общински план за развитие /ОПР/ на община Макреш за периода 2014-2020 година

ОПР ще бъде основният инструмент за управление на община Макреш през следващите седем години. Той е интегриран документ, който отразява областите на социално-икономическото развитие на месно ниво. В този смисъл част от предвижданията му могат пряко да засегнат количеството и вида на генерираните отпадъци в общината.

Разработването на настоящата програма успоредно с дейностите по завършването на ОПР на община Макреш до 2020 година ще спомогне за по-добрата интеграция между двата документа и ще създаде допълнителни предпоставки за реалистичност и адекватност на Програмата за управление на отпадъците в контекста на бъдещето развитие.

2.3. СТРУКТУРА НА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Програмата за управление на отпадъците е структурирана според насоките на МОСВ и ЗУО. В нея са включени всички необходими елементи, които обективно разкриват съвременната ситуация в областта на управлението на отпадъците в община Макреш и обосновават стратегическата част, включваща цели, план за действие, необходимите финансови ресурси за осъществяването на заложените действия и система за мониторинг и контрол.

Съдържателно програмата обхваща четири основни части – обща характеристика на общината, съществуващо състояние на практиките за управление на отпадъците, SWOT анализ и програма за управление на отпадъците до 2020 година.

Обща характеристика на общината

Целта на тази част е да се представи общата ситуация в общината, което да спомага за по-доброто разбиране на контекста, в който е разработена Програмата за управление на отпадъците. Разделът включва представяне на основните географски и демографски характеристики, състоянието на инфраструктурата и околната среда.

Съществуващо състояние и практики по управление на отпадъците

В тази част са разгледани отделните видове генерирани отпадъци на територията на общината – битови, строителни, производствени, специфични. След това е представена действащата в момента система за събиране и транспортиране на битовите отпадъци, както и начините за тяхното третиране. В последна част са представени организацията и дейностите по финансиране на отпадъците.

SWOT анализ

SWOT анализът е логически завършек на предишните две точки. В него се посочват силните и слаби страни на общината в областта на управление на отпадъците и се извеждат възможните заплахи и възможности, които могат да възникнат и пряко да повлияят върху тези процеси. Анализът дава основа, върху която да се разгърне стратегическата част на програмата и да се направят аргументирани предложения за дейности, които да бъдат включени в нея.

Програма за управление на отпадъците

Програмата обхваща прогноза за генерираните отпадъци до 2020 година и свързаните с това разходи, които следва да направи общината. Тези данни служат за основа за формулиране на реалистични стратегически цели, които да бъдат постигнати до 2020 година. От тях се извеждат основните дейности по осъществяването им, които са разпределени във времето. Към тази част са включени необходимите капиталови инвестиции и прогнозни разходи за осъществяване на програмата. Логически програмата завършва със система за мониторинг и контрол на дейностите по управление на отпадъците, които следва да се извършват на база на предложените индикатори.

2.4. МЕТОДИ И ПРИНЦИПИ

При разработването на Програмата за управление на отпадъците в община Макреш са използвани доказано

работещи методически подходи в областта на околната среда, управлението на отпадъците и стратегическото планиране. Осъществен е преглед на

съвременни практики за подготовка на подобен вид документи и най-добрите от тях са адаптирани към местната специфика. Широко застъпени са похватите на стратегическото планиране за извършване на комплексни анализи, оценки и прогнозиране на бъдещите тенденции в областта на отпадъците. Отчетени са европейските насоки, което гарантира адекватност на настоящата Програма спрямо останалите, разработвани в рамките на ЕС.

При определянето и приоритизирането на мерките, заложи в Програмата, се спазват основните принципи за управление на отпадъците, залегнали в международните правни актове, по които Р България е страна, общата европейска и националната политика в тази област.

Принципи

Принципите използвани при разработването на настоящия документ следват тези заложи в Националния стратегически план. А именно:

- „устойчиво развитие” – използване на природните ресурси по начин, който не ги унищожава или уврежда и не ограничава възможността да бъдат използвани от следващите поколения;
- „предотвратяване” – образуването на отпадъци да бъде намалено или по възможност да не се допуска;
- „превантивност” – потенциалните проблеми да бъдат предвиждани и предотвратявани на възможно най-ранен етап;
- „замърсителят плаща” – тези, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда, да покрият пълните разходи за своите дейности;
- „йерархия на управлението на отпадъците” – първият приоритет е предотвратяване на образуването на отпадъците, следван от оползотворяването им чрез рециклиране и изгаряне с оползотворяване на енергията и на края – екологосъобразното им обезвреждане чрез изгаряне, без използване на енергията и депониране;
- „близост” – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близо до мястото на тяхното образуване;
- „самостоятелност” – общината трябва да изгради система от съоръжения и инсталации, чийто капацитет да е достатъчен за обработката и управлението на отпадъците, генерирани на нейната територия;
- „ефективност и ефикасност” – използване на най-добрите способности за управление на отпадъците, съобразени с възможностите на Общината.
- „участие на обществеността” – информиране на населението за въздействието на отпадъците върху околната среда и здравето на хората, за възможностите и отговорностите относно предотвратяването, оползотворяването или обезвреждането на отпадъците.

3. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНАТА

3.1. ФИЗИКО-ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА МАКРЕШ

Община Макреш се намира в северозападната част на Република България и е включена в административно-териториалните граници на област с административен център град Видин.

Общината е разположена в северозападната част на Северозападен регион. Общината влиза в състава на 11-те общини от Видинска област. На север граничи с общините Кула и Грамада, а на юг с общините Белоградчик и Димово във Видинска област. Западната ѝ граница съвпада с държавната граница на Република Сърбия.

Общината е в административните граници на област Видин. Община Макреш има площ от 229 кв.метра, което съставлява 7,55% от територията на Видинска област, 1,20% от територията на Северозападен район, и 0,20% от територията на Република България. Общината обединява 7 населени места /села/.

Територията на общината заема части от западния Предбалкан. Релефът е равнинно–хълмист, хълмисто–ридов и среднопланински, с нарастване на надморската височина от изток на запад. Територията обхваща гъсто разчленените от река Видбол и нейните притоци нахълмени повърхнини от западната Дунавска равнина и части от рида Бабин нос в Западния Предбалкан. Равнинните терени се заети от обработваема земи. Върху хълмистите вододелни и в земите на Предбалкана се увеличава присъствието на смесева растителност, гори и пасища.

Общинският център на село Мкареш отстои на 187 км от София и на 35 от областния център град Видин. Вътрешнообщинските транспортни връзки се осигуряват предимно от третокласни и четвъртокласни пътища. Разстоянието между крайните селища на общината село Киреево и село Вълчек е 33 км. Общината се обслужва от жп гара Макреш, която се намира в най – източната част на територията ѝ и отстои на 7 км от общинския център. Важно значение за транспортната достъпност има жп гара Димово (община Димово), разположена на 12 км от село Макреш. В непосредствена близост преминава един от най – големите европейски транспортни коридори - № 4 (Дрезден/Нюрнберг – Прага – Виена/Братислава – Будапеща – Крайова/Констанца – Видин – Враца – София – Солун/Пловдив – Истанбул), чието значение нарасна след влизането в експлоатация на Дунав мост 2. Благоприятно значение има близостта на ГКПП Връшка чука (община Кула). В процес на изграждане е нов път и ГКПП на българо-сръбската граница при Салаш – Ново корито (община Белоградчик).

Граничният характер на западната периферия на Общината обуславя изолацията на тази територия от активна стопанска и друга антропогенна дейност в миналото, но е способствал за запазването на естествения характер на природните системи. Географското разположение на общината благоприятства за поддържането на вътрешнорегионалните връзки. Близостта на транспортни артерии (шосейна и железопътна) с основно значение за района и за страната създава предпоставки за активизирането и на междурайонните връзки в подкрепа на местното стопанско развитие и за подобряване на условията за живот на населението. Добра перспектива за развитието на общината е използването на потенциала за трансгранично междурегионално сътрудничество.

Релефът е разнообразен – равнинно хълмист в обхвата на Дунавската равнина /200-300 метра надморска височина в централните и източните части на Общината/ и хълмисто –ридов от среднопланински в пределите на рида Бабин нос /Бабин нос, 1107,4 метра; Челноглав, 858 метра; Калето, 722 метра, Малък Шилигарнис, 664 метра/. Наклонът на топографската повърхнина е на изток-североизток към Дунавската равнина. Наблюдава се голяма денивелиция по територията – надморската височина се променя от 200 метра в долината на река Видбол /източно от село Макреш/ до 1 100 метра в граничните планински земи.

Според морфографска подялба на страна територията се отнася към Западната мизийска равнина и Предбалкана. Стойностите на вертикалното разчленение на релефа се колебаят между 50 до 100 м/км², а тези на хоризонтално разчленение – 1,0 -1,5 км/км². Средните наклони на топографската повърхнина се променят от 3⁰ до 10⁰ /География на България 2002 година/.

Равнинно –хълмистите земи създават по-добра среда за организирането на обарботваеми земи и благоустрояването на населените места. Хълмистите и нископланински терени предполагат условия за отглеждането на лозя и овошки или развитие на пасищно животновъдство. Предизвикателство за изграждането и поддържането на стопанската инфраструктура /транспортна, хидроинженерна/ съдвата преди всичко наклоните на повърхността. Специално внимание изисква поддържането на крайречните участъци, податливи на ерозионни и свлачишни форми.

Съвременният релеф е комплексен резултат от проявата на фактори с природен и антропогенен произход, където водещо значение има преходният характер на територията на контакта Дунавската равнина – Предборкан. Формирането на релефа е свързано с проявата на денудационните, ерозионните, акумурационните и карстовите процеси. Ниските нахълмени повърхнини на Дунавската равнина са оформени от неогенски глини с пясъчливи прослойки, пясъци и варовици. В тях са развити печни долини със силно изразена асиметрия в профила – полегати леви и стръмни десни склонове, които в допълнителна степен са усложнени от ерозионни и свлачишни форми. Върху вододелните пространства се различават льосовидни глини от кватериера. В структурите на Бабин нос участват протепозойски диабази и филити и палеозойски гранитоиди, припокрити от слабометаморфозирани пясъчници, алевролити, аргилити. При разкриването им на повърхността се създават условия за развитие на активна денудация. На изилирани участъци в предземята на Предбалкана се разкриват мергели и варовици от мезозоя, способстващи проявата на карстови процеси.

Литоложката основа благоприятства за формирането на богатото почвено равнобразие на района и обилието на подземните водни ресурси. В средата на неогенските пясъци на Дунавската равнина /преобладаващи за територията на Общината/ съществуват условия за формиране на гъста долинно – ровинна мрежа и активни

ерозионни процеси с негативно влияние върху стопанисването на земите. Вниманието изискват планинските терени за овладяване на ерозионни процеси, водещи до деструкция на почвите и неблагоприятни промени в условията на речните водосбори.

Геоложкото и палеогеографското развитие на територията на Общината определят вида и териториалното разпределение на полезните изкопаеми. Районът включва части от Старопланинската металогенна зона (находище на барит при Раковица). Основно значение за развитието на Общината в близкото минало са имали разработката на варовици (за производство на негасена вар) от находището „Рафало“ в землището на с. Киреево и находището за висококачествени глинени (за производство на керамични изделия) в землището на с. Макреш.

През 2010 година добивът на варовици е подновен. В процес на реализация е и инвестиционно предложение (към 2013 година) за добив и преработка на диабаз и гранодиорити за трошен камък за строителни материали от находище „Лещака“ в землището на село Раковица.

Според климатичното райониране на България (Велев, 2010) територията на Община Макреш попада в два климатични района – Западна Дунавска равнина и Предбалкан на Умерено-континенталната климатична област. Климатът се формира под въздействието на комплекс от фактори, сред които разнообразието на релефа (надморска височина, експозиция, наклони, разчлененост), широката откритост на север-североизток, контактът с висока планинска верига на юг, характерът на атмосферния пренос, присъствието на естествена горска растителност, антропогензацията на територията и др. За целите на анализа са използвани данни от станции, разположени в териториална близост и съответстващи на надморската височина на преобладаващата част от територията на община Макреш – станциите Грамада (250 метра надморска височина) и Белоградчик (545 метра).

Средните годишни температури за района са около 10,7°C в условията на равнината и 10,3°C в пределите на Предбалкана. Температурната сума за периода с температури над 10°C достига 3300°C-3400°C. Годишната температурна амплитуда варира в границите на 23,0°C-23,7°C (Велев, 2010)

Средната януарска температура, измерена в станция Белоградчик е -2,1°C, а тази в станция Грамада -1,9°C (Климатичен справочник, НИМХ). Средно месечната минимална януарска температура за района е около -5,5°C. При силни застудявания абсолютните минимални температури падат 23-24°C под нулата. Средно юлските температури показват стойности от 20,9°C (ст. Белоградчик) и 21,8°C (ст. Грамада), а средните максимални съответно – 26,5°C – 28°C, с изравняване на стойностите през август. Абсолютните максимални температури достигат 40-42°C. Средно месечните стойности на денонощната амплитуда са от 6,0°C – 6,9°C за януари и 11,3°C – 12,0°C за август.

3.2. АДМИНИСТРАТИВНО-ТЕРИТОРИАЛНО УСТРОЙСТВО НА ОБЩИНА МАКРЕШ

Броят на населените места в общината е 7 с население :

№	Населено място	Население жители
1	Село Макреш	379
2	Село Вълчек	56
3	Село Цар Шишманово	99
4	Село Головица	46
5	Село Подгоре	225
6	Село Раковица	432

7	Село Киреево	164
	Общо	1401

Източник: ЕСГРАОН - Макреш

Селата са разпръснати. Урбанизираната територия на територията на общината възлиза на 6 463,7 дка.

3.3. СОЦИАЛНО-ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

Всеобщата тенденция на намаляване на населението на Р. България е валидна и за община Макреш. В община Макреш за период 2009 – 2014 година се наблюдава трайна тенденция на намаляване на населението. Следногодишният темп на намаление е 4%. Тази отрицателна тенденция е един от основните неблагоприятни фактори за бъдещото развитие на общината. Забелязват се негативни тенденции на застаряване на населението, обезлюдяване на територии, спад в раждаемостта и увеличаване на смъртността, емиграция. В социален аспект общината има развита мрежа от образователни заведения, но няма здравни заведения. Има добри традиции в културата и спорта, но поради финансови затруднения те не намират подobaващото им място в общия социално-икономически облик на общината. Сериозни проблеми има по отношение на безработицата, която не е една от най-високите в областта. Равнището на безработицата за 2011 година е 22%, което е едно от ниските в област Видин, но е двойно спрямо средното за страната: 10,4%. Всички безработни в общината са представители на българската етническа група. Към 2014 година в общината са регистрирани 12 безработни лица във възраст 18-29 години и 44 безработни лица на възраст на 55 години. На територията на общината няма регистрирани безработни лица с намалена трудоспособност. На територията на общината няма значително ромско малцинство, което въпреки това оказва влияние със своите характеристики на общите социални параметри на общината. В перспектива намалението на населението ще доведе до още по-голяма ограничаване на работната ръка и възпроизводствения потенциал.

Таблица 1. Брой на населението в община Макреш

Населено място/Година	31.12.2009 година	31.12.2010 година	31.12.2011 година	31.12.2012 година	31.12.2013 Година
Село Макреш	473	460	413	394	386
Село Раковица	611	587	492	468	448
С.Подгоре	278	261	254	250	239
С.Киреево	268	245	187	178	173
С.Вълчек	81	69	65	58	60
С.Цар Шишманово	157	142	117	106	102

С.Толовица	70	63	47	47	48
ОБЩО	1938	1827	1575	1501	1456

По данни на ГРАО- Гражданска регистрация и административно обслужване

Селищната мрежа на община Макреш е представена от 7-те населени места, в т.ч. 7 села. Селищната мрежа е териториално добре обособена, с относително добри комуникационни връзки с общинския център. На територията на общината са разположени само малки населени места. По действащата в страната градоустройствена квалификация на населените места /според броя на населението/ всички села попадат в категорията – малки и много малки. По отношение на функционалната категоризация на населените места от общината, те попадат от 5 до 8 категория. Категоризацията е резултат от отчитане на комплекс от разнообразни критерии и показатели – брой на населението, икономически характеристики, изграденост на обслужващи обекти и много други. Към 2014 година село Макреш попада в пета категория, а останалите населени места в шеста категория село Раконица, седма категория – село Киреево, село Подгоре и село Цар Шишманово и в осма категория – село Вълчек и село Толовица.

3.4. ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА. СТОПАНСКИ ДЕЙНОСТИ.

Сравнителният анализ на ключови икономическите тенденции в периода 2009-2014 година показват ръст в общинската икономика. В общината след приватизацията няма работещите предприятия от тежката промишленост.

Икономиката на община Макреш е слабо развита, с доминиращ първичен сектор и липса на производствени мощности. Проблем за развитието на бизнеса и икономиката в общината е липсата на квалифицирана работна ръка.

Структуроопределящите отрасли на местната икономика са: селско стопанство, хранително–вкусова промишленост, добив на инертни материали и търговия. Местните ресурси не се използват пълноценно и не са достатъчно обвързани с производството. Има добра обезпеченост от местни суровини в областта на керамичното производство, производството на строителни материали /вар, облицован камък/ и в преработката на зърнени култури, зеленчуци и плодове.

В общината като селскостопански район се обуславя развитието на хранително-вкусовата промишленост. Развива се главно фуражното производство.

В община Макреш за 2011 година са регистрирани общо 33 предприятия от общо 3 183 в областта. Общината изпреварва единствено Община Бойница по регистрирани предприятия. Нетните приходи от продажби в общината са 1 355 хиляди лева, формиращи близо 2% от генерираните в областта приходи от продажби. За 2012 година предприятията са общо 36. Най-много предприятия в сферата на търговията /16/, следвани от селското стопанство /10/ и добивната промишленост /3/. Най-много приходи, обаче генерират в сферата на селското стопанство, като за 2012 година приходите от дейност са 3 204 хиляди лева, а нетните приходи от продажби: 2 787 хиляди лева. За 2011 година общината произвежда 2% от нетните приходи генерирани в областта. Спрямо предходната 2011 година са открити четири нови предприятия, работещи в аграрния сектор, а генерираните приходи са 4 пъти по-големи. Положителната посока, която е поело развитието на селското стопанство трябва да се задържи чрез стимулиране на производителите и представяне на нови възможности за взаимодействие в общината. Необходими са инвестиции в земеделска техника и модернизиране на производството.

Инвестициите в дълготрайни материални активи за 2012 година за общината се равняват на 3 744 хиляди лева, като 61,5% от тях са направени в аграрния сектор. За периода 2010-2012 година се наблюдава значително показване на инвестициите в дълготрайни материални активи, като средствата са насочени предимно към придобиване на дълготрайни материални активи чрез строителство и закупуване.

На база на съществуващите полезни изкопаеми до 1996 година на територията на общината работят пещите

за негасена вар в село Киреево и керамичен цех в село Макреш. На територията на село Киреево работят две предприятия. „Киряевска вар“ ООД която има концесия за добив на инертни материали. „Кичера 2007“ АД, която се занимава с добив на каменен материал и инертни материали и търговия има разрешение за работа в площта на „Пладнището – Киреево“.

Селското стопанство е застъпено във всички населени места на общината. Този отрасъл е важен източник на доходи в населените места и поддържа част от промишлената функция на общината най-вече хранително-вкусовата промишленост. Производството на продукция бележи устойчив темп на растеж и се увеличават генерираните приходи от дейностите в сектора. Природо-климатичните условия в региона благоприятстват производството на зърнено-житни, технически и фуражни култури. Приоритетно място в растениевъдството заемат пшеницата, ечемикът и слънчогледа. Сравнително малък е дялът на зеленчуците и плодовете. Увеличението е проява на динамична пазарна конюнктура, а не начало на трайна тенденция. Стратегическо значение за отрасъла имат планираните, но още нереализирани нови площи с житни насаждения (по 200 дка). Животновъдството в общината се развива главно в личния сектор, причина за което е високата безработица в региона и установените традиции. От район със силно развито овцевъдство, през последните години се наблюдава пренасочване към птицевъдството, свиневъдството и пчеларството, причина за което е търсенето на свободни пазарни ниши в пазара на животинска продукция.

На територията на общината функционират 16 броя магазини за хранителни стоки за 2012 година, като те формират изключително малък дял от местните приходи от продажби: едва 7,8% или 312 хиляди лева. Липсват основни услуги като ремонт на битова техника, фризьорски и други комунални услуги. Търговските обекти са магазини предимно за хранителни и промишлени стоки, кафенета и от 2014 година и ресторант с хотелска част в село Подгоре и кафенета. Това създава неблагоприятна среда на живот и е още една от причините за миграция на по-младото поколение към по-големите градове.

3.5. ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

Община Макреш се намира в Северозападната част на България /Видинска област/ Източно от териториалния обхват на общината преминава IV Паневропейски транспортен коридор – Нюренберг -Дрезден – Прага – Братислава/ Виена –Будапеща – Арад – София – Истанбул/Солун, осигуряващ добрата транспортна достъпност на населените места до общинските и областните градове в региона. Връзката с тях се осъществява предимно с автомобилен транспорт като общината се характеризира с ниска гъстота на пътна мрежа.

Отстоянията на населените места до общинския център са както следва:

- Вълчек – Макреш – 7,500 км;
- Толовица – Макреш – 7,000 км;
- Цар Шишманово – Макреш – 8,000 км;
- Подгоре – Макреш – 16,000 км;
- Раковица – Макреш – 18,000 км;
- Киреево – Макреш – 25,000 км;

Републиканската пътна мрежа, преминаваща през територията на община Макреш е с обща дължина от 51,200 км. Общинска пътна мрежа се състои от 14,650 км, които са в лошо състояние на пътната настилка и прилежащата техническа инфраструктура /включително и трите мостови съоръжения/ и за които няма проектна готовност за рехабилитация и конструкция. Тези фактори водят и до затруднени транспортни връзки на селата общинския/областния център. Това предствалява ограничител и за инвестиционните намерения на територията на общината и спира нейното пространствено и социално-икономическо развитие.

Общински пътища /14,650 км/:

VID 1121 – Старапатица – Раковица – 5 км в лошо състояние;

VID 1140 – Толовица – 2,6 км, в много лошо състояние, наличие на свлачище в близост до пътя;

VID 2141 – Цар Шишманово - /Бранковци – Раковица/ - 3,200 км., в много лошо състояние, периодически се ремонтира;

VID 3094 ЖП гара Макреш – Вълчек – 1,950 км. – в добро състояние;

VID 3142 /Киреево – Раковица/ - Раковишки манастир – 1,900 км – в много добро;

Железопътният път, свързващ общината с областния център и вътрешността на страната е разположен на 10 км от общинския център – Макреш. В настоящият момент гара Макреш е закрыта, използва се само като ж.п.

спирка и обслужва само пътнически влакове по направление София – Видин – София. Дължината на ж.п. мрежата на територията на общината е 1,300 км.

Населените места в общината са енергоснабдени, като се захранват от енергоснабдяване Кула и Видин, като през зимния период съществуват периодични проблеми. Електроразпределението се извършва от компания ЕРП – ЧЕЗ „Разпределение – България“ АД.

На територията на община Макреш няма изградени функциониращи ВЕЦ, ТЕЦ, П/ВЕЦ, както и алтернативни източници на енергия, газозахранване, газопроводи, газифицирани за промишлени и битови нужди.

В процес на проучване е да бъде изградена мини ВЕЦ на съществуващия захранващ водопровод на напоителната система.

В териториален обхват на община Макреш са изградени следните ФВЦ /фолтоволтаични централи/:

„ГЕОВИД“ ООД, гр.София – 1,0 MWp инсталирана мощност;

„БИОЕНЕРГИЙНИ ТЕХНОЛОГИИ“, гр.София -1,25 MWp инсталирана мощност;

ЕТ „МИНИСТЪРА – ВАЛЕНТИН ГЕОРГИЕВ“, гр.Видин – 0,6 MWp инсталирана мощност;

Съобщителната система на община Макреш е сравнително добре развита. В териториалния обхват на общината функционират 5 пощенски станции: ПС Макреш, която обслужва селата Макреш и Вълчек, ПС Цар Шишманово, обслужваща селата Цар Шишманово и Толовица и ПС Подгорие, Раковица и Киреево, обслужващи съответните населени места.

В община Макреш функционират 3 /три/ Автоматични телефонни централи. АТЦ с. Макреш /400 поста/ обслужва селата Макреш, Вълчек, Толовица и Цар Шишманово, кабелизирани са 80%, остава да се направят останалите в някои странични улици. В с. Вълчек се е започнало кабелизиране на населението. АТЦ с. Раковица /600 поста/ обслужва Раковица и Подгорие. На този етап двете населени места са сравнително добре кабелизирани и са удовлетворени желанията на почти всички да им се открият телефонни постове. АТЦ с. Киреево /160 поста/ обслужва с. Киреево.

Телекомуникационните мрежи са с обхват всички населени места, като има 100% телефонизация с цифрови апарати и покритие на мобилните оператори не във всички населени места.

Покритието със сигнал на територията на общината е проблемно за Виком и Глобул. Единствено оператора МТел няма проблеми със сигнала на територията на всички населени места в общината.

Интернет достъпа до потребителите в общината се предоставя в общинския център Макреш и в населените места Раковица и Киреево. Осигуреност на компютър и достъп до интернет в общината е силно ограничен, като само 4,67% /40 обитавани жилища/ имат компютър, а от тях само 29 достъп до интернет.

В община Макреш има изградена водоснабдителна мрежа във всички населени места, но не е на необходимото ниво на степен за задоволяване на питейните нужди на общността и количеството е недостатъчно за селата Подгорие и Раковица.

В настоящият момент на територията на общината има проблеми с много аварии, които нарушават инфраструктурата, поради остарелите етернитови тръби на водоснабдителната мрежа.

Външните водопроводни мрежи са с дължина на 27,206 метра, докато вътрешните са с дължина 53 347 метра.

Недостатъчно е нивото и степента на задоволеност на питейните нужди в общината, както и количеството за част от населените места. Налични са множество аварии и разход на питейна вода поради факта, че водоснабдителната мрежа е остаряла и амортизирана. Много е малък броят на обитаваните жилища свързани с обществената канализация, а в същото време в повече от 90 от жилищата няма канализация.

На територията на общината в село Раковица има изградена пречиствателна станция за отпадзни води, , която е приета от Държавна приемателна комисия на 15.10.2014 година, но не е пирета до настоящия момент от „В и К“ ЕООД гр.Видин и не е пусната в експлоатация.

3.6. СОЦИАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА

3.6.1. ОБРАЗОВАНИЕ

Развитието на образованието е един от основните ангажименти на местната власт. На територията на общината има само едно общообразователно училище, което се обяснява с малкия брой ученици и две детски градини в селата Макреш и Раковица. През последните три години няма промяна в броя на децата в детските градини и броя на учителите в детските градини. Тревога буди фактът, че се наблюдава намаление на броя на децата в тях, което се дължи на ниската раждаемост. Това от своя страна ще доведе до намаляване на броя на учениците през следващите години. Малък е броят на преподавателите в училището, но позитивен е фактът, че те не намаляват през изследвания период, което е характерно за малките населени места в РБългария. Училището е от I до VIII клас. Във всички класове се наблюдава намаление на броя на учениците, което се дължи на ниската раждаемост. Община Макреш заедно с община Бойница е на последно място на територията на област Видин по отношение на показателя „Среден брой на деца в детските градини на един учител през учебната 2012/2013 година“. В общината се обучават много ромски деца. В училището в общината се осъществява интегрирано обучение на ромските деца, което е в съответствие с международната политика за интегриране на малцинствата. Училищната структура и мрежа в община Макреш е оптимизирана и съобразена с действащите законови и подзаконови документи и нормативи и с местните, държавни и европейски стратегии за развитие на образованието. В училището на територията на общината са извършени основни ремонти по различни европейски проекти. Обогатено и осъвременено е оборудването на почти всички класните стаи и кабинети. Училището разполага с модерни компютърни зали и системи. Детските градини в село Макреш и село Раковица предлагат на децата отлични условия за обучение, възпитание, игра и отдих.

3.6.2. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Един от най-наболелите проблеми на община Макреш е липсата на болница и общински здравни заведения. Поради тази причина, болничното обслужване се извършва в административния център в „МБАЛ ВИДИН“ АД. Спешният център е в община Димово и обслужва и община Макреш. По данни на НЗОК на територията на общината има един стоматолог и един медицински специалист. На територията на общината има две лекарски практики в село Макреш и село Раковица. Също така на територията на общината липсват детски ясли.

3.6.3. СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ

Община Макреш е сред най-малкото по население общини в България. През втората половина на 20 век нейното население непрекъснато намалява. От 10534 на преброяването през 1934 година населението ѝ намалява на 2550 души през 2001 година или малко над 4 пъти. Тази тенденция се запазва и понастоящем. През периода 2004-2012 година жителите на общината са намалели с 844 души или 36,0%. Средногодишният темп на намаление е 4,0%. Тази отрицателна тенденция е един от основните неблагоприятни фактори за бъдещото развитие на общината. В перспектива намалението на населението ще доведе до още по-голямо ограничаване на работната сила и възпроизводствения потенциал.

Брой на населението на община Макреш (2004 - 2012 година)

Година	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Брой	2345	2270	2148	2129	2012	1938	1827	1575	1501

В границите на видинска област общината заема 10-та позиция по брой на населението, като след нея е само община Бойница. Към 2012 година на община Макреш се падат само 1,5% от населението на областта.

Малкият брой население определя и ниската средна гъстота на населението. През 2012 година тя е 6,6д./кв.км, стойност много по-ниска от средната за страната (65,7 д./кв.км). От общият брой население на общината 25,4% живее в общинския център – село Макреш. Община Макреш е една от общините в България, съставени само от села. В нейните граници те са общо 7 на брой, като с. Макреш е с най-голям брой население

(414 души към 01.02.2011 година). Такива общини с изцяло селско население във Видинска област са още Бойница, Ново село, Ружинци и Чупрене.

В община Макреш са налични 9 социални услуги за подобряване на социалното, здравословното и семейното положение на уязвими социални групи. Основна част от тези услуги се извършват чрез личен асистент, социален асистент, домашен помощник и домашен социален патронаж.

№	УСЛУГА	ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ	МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ
1	Консултативен кабинет към МКБППМБ	Консултиране и подкрепа на деца с противообществени прояви	МАКРЕШ
2	Център за обществена подкрепа	Комплекс от социални услуги, свързани с превенция на изоставянето, насилие отпадане от училище, както и деинституционализация и реинтеграция на деца и други	ВИДИН
3.	Домаше социален патронаж	Медицински обслужване	С.Макреш С.Раковица
4	Личен асистент	Създаване на семейна среда за лица, нуждаещи се от постоянно обгрижване в ежедневието си, чрез осигуряване на заетост на член от семейството	Община Макреш
5	Социален асистент	Осигуряване на грижи в семейна среда за лица, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот и са в риск от зависимост от институционален тип грижи	Община Макреш
6	Домашен помощник	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот. Помощ при организирането на ежедневни битови потребности	Община Макреш
7	Домашен чистач услуга	Осигуряване на грижи в семейна среда на самотни стари хора, които поради различни ограничения от здравословен характер са изключени от социалния живот. Помощ при организирането на ежедневни битови потребности.	Община Макреш
8	Клубове на пенсионера	Поддържане на лични и социални контакти	Община Макреш
9	Клуб на хората с увреждания	Поддържане на лични и социални контакти	Село Раковица

3.7. ЕКОЛОГИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Основна част от съвременните екологични проблеми в обхвата на територията на община Макреш имат унаследен характер и са обусловени предимно от основните стопански функции на територията в развитието на земеделие и животновъдство:

- Û замърсяване на водите от комунално-битовия сектор, селското стопанство;
- Û замърсяване на почвите от селското стопанство, отпадни води от комунално-битовия сектор, сметищата, строителните дейности и други;
- Û замърсяване на атмосферния въздух от битовото отопление, транспорта и други;
- Û нерегламентирана сеч, неконтролирано събиране на ядливи гъби и билки, браконьерство.

Промишлени замърсявания по територията отсъстват. Като потенциални източници на замърсяване могат да бъдат разглеждани само отделни звена на специализираната инфраструктура – площадката за съхранение на пестициди (село Раковица), селищната канализационна система (село Раковица) или дейностите, свързани със земеделието и животновъдството – център за отглеждане на птици в село Вълчек, кравеферма в село Раковица и отглеждането на животни в личните стопанства. Специално внимание върху нарушаването на терените и потенциално замърсяване на атмосферния въздух изискват кариерните разработки, сред които кариерата за добив и преработка на диабаз и гранодиорити за трошен камък за строителни материали от находище „Лещака“ в землището на село Раковица и кариерата за добив на варовици в землището на село Киряево (подновен през 2010 година).

В териториалния обхват на община Макреш са налице проблеми, породени от естествени природни фактори:

- Û свлачищни явления в речно-долинни условия, нарушения на речните корита под влияние на поройните прииждания на реките;
- Û влошено санитарни състояние на горите под влияние на трайното засушаване, проявено през последните години, горските пожари и заболявания по растенията;
- Û ерозия в планински условия.

Община Макреш разполага с един от най-големите горски фондове във Видинска област (30% от територията на общината), но работата по опазването и стопанисването на горските масиви е изключително затруднена поради малкия бюджет, липсата на достатъчно и квалифицирани кадри и средства за закупуване на подходяща техника, с която да се осигури нормалната поддръжка на горите.

Общината е реализирала добри резултати по изпълнението на „Стратегия за развитие на община Макреш 2007-2013 година, Наредба за управление на дейностите по отпадъците и Наредба за изграждане и посзване на зелената система на територията на опщина Макреш. По някои от сериозните геоекологични проблеми в Общината се очаква положително развитие с реализацията на ключови проекти с общинско, надобщинско и регионално значение за периода 2014-2020 година, заявени с Стратегията за развитие на Област Видин. Те се свързват предимно с реконструкция и рехабилитация на пътната инфраструктура; реконструкция на вътрешноводопроводната селищна мрежа и изграждане на канализационни селищни системи; изграждане на регионално депо за битови отпадъци Видин; укрепване на речните легла и поддържане на хидротехническите съоразения; поддържане и опазване на земеделски земи и гори и друга.

В състоянието на околната среда се наблюдават положителни тенденции, свързани с подобряване качеството на въздуха, с намаляване на натоварването на водните ресурси от селското стопанство и с ограничаване на дифузните емисии от селското стопанство в почвата и въздуха. За разлика от тези положителни тенденции, в сферата на управлението на отпадъците все още няма значителни резултати.

На територията на Община Макреш няма разположени стационарни пунктове за контрол на качеството на атмосферния въздух, като част от Националната система за мониторинг на околната среда /НСМОС/. Настоящият анализ се основава на косвени данни от мониторинг на област Видин, провеждан от РИОСВ – Монтана.

В обхвата на община Макреш няма промишлени източници на замърсяване на атмосферния въздух. В съответствие с изискванията на Наредба №7 /ДВ,брой 45/1999 година/ и Наредба №12 /ДВ,брой 58/2010 година/ към Закона за чистотата на атмосферния въздух /ЗЧАВ/ /ДВ,брой 45/1996 година/ Изпълнителната агенция по околната среда, съгласувано с РИОСВ – Монтана е изготвила списък на районите за оценка и управление на КАВ на територията ѝ, където община Макреш е класифицирана, като „Район, в който нивата на един или няколко замърсители не превишават долните оценъчни прагове“ /по чл.30,ал.1,т.4/.

Обобщените данни на РИОСВ – Монтана за 2012 и 2011 година показват, че община Макреш е със значително добро качество на атмосферния въздух.Основни източници на замърсяване са горивните инсталации в комунално-битови сектор, автомобилния транспорт, кариерните разработки и пътно-строителните дейности.През зимния отоплителен сезон замърсяването на въздуха е основно от бита, за отопление на жилищни и административни сгради, транспорта.През топлата част на годината източниците на замърсяване са транспорта /замърсяване на атмосферния въздух с въглероден оксид, бензо/а/пирен, НМЛОС и азотни оксиди/, неподдържаната пътна и прилежаща инфраструктура /ФПЧ10/, строителни обекти, както и случаите на възникване на пожари.подобни замърсявания могат да се причисляват като такива с краткосрочно влияние по отношение качеството на атмосферния въздух.Отсъстват данни за замърсявания, постъпващи от съседни общини.

Природно – географските фактори предполагат добри условия за самопочистване на въздуха. Лагоприятно влияние в тази насока имат както високият процент естествена горска растителност в пределите на общината /около 35% от общата площ/, така и разположението на територията по отношение на доминиращия запад – северозападен въздушен пренос.

Обобщеният анализ /по косвени данни, в отсъствието на непосредствени наблюдения по територията/ показва добро качество на атмосферния въздух в община Макреш. Липсват източници на трайни промишлени замърсявания.Природно – географските условия способстват за самопочистването на въздуха.

Във връзка с европейската и национална политика, насочени към намаляване на емисиите от парниковите газове и пряко свързаната с този факт промяна на климата, община Макреш е предприела мерки, свързани с повишаване на енергийната ефективност и внедряване на възобновяеми енергийни източници.

Повърхностните речни системи, отводняващи територията на общината /река Видбол и притоци в горното течение на река Войнишка/, са типологизирани като „малки и средни карстови реки“ /БДУВДР/.Теренът е пресечен и сравнително обезлесен в средната част на водосборите, със силно изразена ерозия, което определя поройния характер на оттока. Валежите се оттичат повърхностно, без да има възможност за дрениране и по-дълготрайно подхранване на оттока.Маловодието продължава около четири месеца – от юни до октомври.По тази причина някои от малките притоци почти пресъхват.

Мониторингът на повърхностните води се реализира като част от националната система за мониторинг на околната среда /НСМОС/.Районът се контроли от РИОСВ – Монтана.Наблюдават се три групи показатели: основни физико-химически показатели, приоритетни вещества /токсични, устойчиви и лесно биоакмулиращи се/, специфични замърсители /тежки метали и металоиди, органични вещества, цианиди и други/.

В обхвата на община Макреш не се провеждат преки наблюдения по Програма за оперативен и контролен мониторинг на повърхностните води от БДУР - Дунавски район.За качеството на речните води, отводняващи територията ѝ /физико-химически показатели/, може да се съди по косвени данни от пунктовете за наблюдения в съседните поречия, обединени от БДУВДР в „Поречия на реките, западно от Огоста“ и от мониторинга в пунктовете: язовир „Рабиша“ /захранван от водите на река Видбол/ и язовир „Полетковци“ на река Войнишка.По програмата за хидробиологичен мониторинг на същата територия за организирани пунктове за наблюдения в долните поречия на реките – река Видбол преди устието /село Синаговци/ и в устието на река Войнишка /село Търняне/, като и на язовирите „Рабиша“ и „Полетковци“.

По данни на РИОСВ – Монтана /2011 и 2012 година/ се наблюдава стабилизиране на резултатите при трайна тенденция за повишаване на качеството на повърхностните води, с малки изключения по отношение на показателите „амоняк“ и „нитрати“.По данни на БДУВДР не съществува риск за екологичното състояние на реките в региона –екологичният потенциал на река Видбол от извора до устието, включително притоците ѝ е определен като „добър“. „Добро“ е и химическото ѝ състояние. Благоприятни са показателите за язовир „Рабиша“.

Независимо от тези обобщени положителни оценки, следва да се отбележи, че повърхностните водни тела в община Макреш са подложени на замърсяване от дифузни източници.Всички населени места в общината /с

изключение на село Раковица/ са без канализация и без изградени пречиствателни станции за отпадни води. Активни източници на натоварване на водите със замърсители се явяват земеделската и животновъдната практика /предимно от личните стопанства/, сметища без изолация, БДУВДР определя река Видбол като водно тяло в риск, както по отношение на потенциално замърсяване с хранителни вещества, така и по общо екологично състояние. При дифузно внесение на вещества във водите със значение на замърсители са биогенните вещества, пестицидите /препарати за растителна защита/ и тежките метали. Натоварването на повърхностните води с азот се формира посредством притока разтворените вещества от подземните води. Замърсяването с фосфор се предизвиква основно от ерозията /внесени количества твърди частици/.

Поддържането на качеството на речните води се затруднява от естествени природни фактори, свързани с характеристиките на речните долини и техните водосбори – изразителен асиметричен профил със стръмни, дълбоко врязани в релефа десни брегове, променени в наклона, потенциал за наводнения и склонови деформации, поройност и други. На това основание реките подлежат на речни корекции /край село Толовица е изградена и малка ВЕЦ „Рабиша“/, което се отразява върху хидроморфологичния им потенциал. БДУВДР определя хидроморфологичното общо състояние на водното тяло на Видбол / от извора до устието, заедно с притоците й/ като „умерено“, главно поради измененията в морфологичните условия след изграждането на защитните диги за регулацията на речния отток. Периодично се извършват проверки върху речната проводимост в критичните участъци.

Подземните води са представени предимно от грунтови води в наносите на заливните речни тераси. Те се отнасят към подземното речно тяло „Видинска низина“. Наблюденията върху качеството на водите в това водно тяло се провеждат в териториално отдалечени и силно антропогенно натоварени пунктове в община Видин и на това основание не се приемат за представителни за целите на насотиящия анализ. Косвените данни показват, че качеството на подземните порови води в община Макреш е добро, но има риск от замърсяване от земеделието и животновъдството, битово – отпадните води и сметищата.

Подземните запаси от карстови води имат ограничено значение за стопанството на общината. Те се отличават с добро качество, но имат малък дебит. Състоянието им се определя като добро / за 2011 и 2012 година при пункт Рабиша/, което благоприятства от затруднен обмен с повърхностните води.

За подобряване състоянието на повърхностните води е необходимо във всички населени места на територията на общината да се проектират и изградят пречиствателни съоръжения, съгласно нормативните изисквания.

През последните години се налага тенденция за намаляване замърсяването на земите и почвите. Основни източници на замърсяване на почвите са използваните пестициди в земеделието, автомобилният транспорт, използваните химически средства, битовите отпадъци. Поради стегнатията в селскостопанския сектор, замърсяването на почвите с пестициди през последните години значително е намаляло.

РИОСВ – Монтана извършва контрол на качеството на почвите по отношение на ерозия, кисляване и засоляване. Мониторингът върху качеството на почвите в община Макреш и контролът върху опазването им от засоляване, замърсяване или нарушаване на почвената структура, е организиран в пунктове определени от ИАОС към Монтана. Провежда се превантивен и текущ контрол на действащи животновъдни ферми, собственици и позватели на земеделски земи за спазване изискванията на Правилата за добри земеделски практики, чиято цел е да се намали замърсяването на водите, предизвикано или породено от нитрати от селскостопански източници, което се отразява върху качеството на почвите и да се предотврати всяко ново замърсяване.

По данни на РИОСВ – Монтана през последните години се потвърждава тенденцията за намаляване на замърсяването на почвената покривка. Спазването на нормативните изисквания води до минимизиране на негативните процеси и явления.

В пределите на община Макреш не се наблюдава замърсяване с тежки метали и металоиди, което се благоприятства от отсъствието на промишлена дейност. Основните замърсители тук са земеделските практики и животновъдството, в т.ч. торовият отпад от личните земеделски стопанства.

В обхвата на територията, контролира от РИОСВ – Монтана се отчита добра тенденция за разрешаване на проблемите, свързани с отстраняването на потенциалната опасност от замърсяване на околната среда с пестициди и увреждането на човешкото здраве. Няма данни за замърсяване с продукти за растителна защита. Не са констатирани натоварвания с ограничени замърсители. В общината няма предвидена площадка за организиране на

съхранение на бетонни контейнери тип „Б-Б“ куб.

Нарушени терени в общината са привързани към разработките на находищата за добив на варовик и скална маса – „Рафаели“ /село Киреево/ и „Лещака“ /село Раковица/. Експлоатацията се осъществява на базата на съгласувани генерален и годишни технически проекти с МОСВ. Кариерата за глина /село Макреш/ е консервирана.

Територията на общината е уязвима на проява на скалните свлачища. На това основание се изисква предприемането на навременни мерки по укрепването на регистрираните свлачищни тела, с което да се предотврати продължаващото развитие на деформации и произтичането на негативни последици като нарушаване на земеделски терени, повреждане на транспортната мрежа, прекъсване на електроснабдяването, на водопроводната мрежа и други. През 2013 година от Геозащита Варна е направено предложение за отпускане на средства за укрепване на свлачищната деформация / с ширина 60 метра и дължина 165 метра/, развита в полегатия лъв долинен склон на река Толовишка, минаваща в южните покрайнини на село Толовица. Последното ѝ активизиране е през 2010 години.

В периодът 2010 -2013 година по територията на община Макреш няма провеждани изследвания в направление „Контрол и опазване на почвите от кисляване“. На територията на РИОСВ – Монтана няма утвърдени от ИАОС пунктове за засоляване на почвите. Ограничената информация не позволява формирането на представа за състоянието на почвите в общината по тези показатели. Независимо от това, следва да се предприемат превантивни мерки за осигуряване на добър почвен дренаж и недопускане на преовлажняване, както и засилен контрол върху замърсяването на водите и почвите с хранителни вещества.

Общината все още има проблеми, свързани със замърсяването на земите и почвите от нерегламентирани сметища, както и с повторното натоварване на изчистени терени.

Изпълнителната агенция по околна среда /2012 година/ определя територията на община Макреш като район, уязвим на слаба до умерена ерозия в пределите на Дунавската равнина /1-5 т/ха/год/ и умерена до висока ерозия в земите на Предбалката /10-20 т/ха/год/. Водно – ерозионни процеси произтичат при всички обработваеми земи над 6⁰. Рискови фактори са интензивните извализвания, наводненията и възникването на горски пожари. Силно неблагоприятно влияние имат последиците от нерагламентирани сечи и прекомерно пашуване.

Ограничените и косвени данни от мониторинга върху качеството на почвите не позволява да се формират изводи за състоянието на почвената покривка в общината. Независимо от това специално внимание трябва да се обърне върху ограничаването на потенциалното замърсяване на почвите от земеделието, животновъдството, нерегламентираните сметища. Територията е рискова по отношение развитието на свлачищните процеси /в речните долини/ и силно уязвима за развитие на ерозионни процеси в планински и хълмисти условия.

В община Макреш не съществуват предпоставки за шумово натоварване. Наличните пътни артерии не могат да бъдат класифицирани като силно натоварени и не представляват сериозен проблем по отношение на шумовото замърсяване на околната среда. Кариерите за инертни материали по територията на Общината са потенциален източник на шум, но шумовото натоварване се ограничава до местоположението на добивните и преработените обекти.

Съгласно Закона за защитените територии в обхвата на община Макреш се включват защитени територии от две категории /природна забележителност и защитена местност/:

Природната забележителност „Пещера Магура“ /в близост/ до землището на село Толовица;

Защитена местност „Раковишкия манастир“ /в близост до село Раковица/;

Пещера „Магурата“ е както природна, така и културно – историческа ценност. Пещерата е обявена със Заповед №666 от 1960 година на Министерство на горите и Разпореждане №1077 от 1961 година на Главно управление на горите към Министерски съвет, като природна забележителност с интересни образувания и праисторически находки. Общата ѝ площ заедно с лесопарка, устроен през 1961 година е 133,5 хектара. ПЗ „Магурата“ е една от най-големите /над 30 000 м²/ и най-красиви български пещери с голямо богатство от пещерни образувания – галерии, сталактити, сталагмити и сталактони с величествени размери /до 20 метра височина и над 4 метра диаметър/. Известна е и с практическите си скални рисунки, датиращи от епипалеолита / 10 000 години преди новата ера_ до ранната бронзова епоха. На това основание пещерата е под специалната егида на ЮНЕСКО

като паметник на културата с международно значение. Пещерата е убежище на защитени фаунистични видове – прилепи и пещерни безгръбначни. Фосили свидетелстват, че районът е бил обитаван от праисторически животни – пещерна мечка, хиена, див кон и други. Полщта на ПЗ е увеличена през 2007 година, чрез включването към нея на съседната пещера „Рингова пещ“ /община Белоградчик/.

Защитената местност „Раковишкия манастир“ се намира на около 4 км северозападно от село Раковица и заема площ от 50 хектара. Разположен е в подножието на връх Черноглав в планината Бабин нос от Западния Предбалкан. Манастирът е обявен за паметник на културата.

В обхвата на анализирания територия са обявени следните защитени зони по НАТУРА 2000:

- 33 Западна Стара планина и Предбалкана – BG0001040 за защитена на местообитаванията на букови гори, благуново – церови гори, полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик и други;
- 33 Макреш - BG0000521 за защита на местообитанията на Балканско –панонски благуново – церови гори и други;
- 33 Западен Балкан - BG0002002 за защита на птиците /сред които царски орел, белогръб кълвач, белоопашат мишелов, белошина ветрушка, бухал, бял щъркел, горска чучулига/;
- 33 Видбол - BG0000498 за защита на местообитаванията на Хидрофилни съобщества от високи треви. Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculus fluitantis* и *Callitriche – Batrachion*, Балканско – панонски благуново – церови гори и други;

Отпадъците са пряк замърсител на въздуха, водите и почвата и носят непосредствен риск за здравето на човека, затова решаването на проблемите, свързани с управлението на отпадъците се явяват едни от най-сериозните. От друга страна, голяма част от отпадъците притежават ценни суровинни качества и могат да бъдат рециклирани и отново оползотворени в производството и селското стопанство. Запалването на отпадъци по сметищата води до недопустими замърсявания на атмосферата с летливи органични съединения, вредни ароматни вещества, окиси на въглерода, азота и сярата.

Дейностите по събиране и транспортиране на битовите отпадъци за всички населени места се извършва от общината с нейни служители. Община Макреш е закупила 116 контейнера тип „Бобър“ и има собствена сметосъбирателна машина марка „Ивеко Магирус“, дизел.

Въпреки, че системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване е обхванала всички населени места в общината, все още в покрайнините на населените места се формират нерегламентирани замърсявания, които периодично се почистват.

4. СЪЩЕСТВУВАЩО СЪСТОЯНИЕ И ПРАКТИКИ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

4.1. ДАННИ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ

Информацията за количествата и състава на отпадъците е от много голяма важност за вземане на правилни решения за управлението им, включително оразмеряването на системите, инсталациите и съоръженията за третиране. Общинската администрация на Община Макреш поддържа база данни за отпадъците, но системата все още не покрива всички видове отпадъци. Необходимо е също така да се работи за подобряване на качеството на събираната информация.

4.1.1. БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

Обект на наблюдение до този момент е временното депо за битови отпадъци в местността «Попадията», в землището на град Димово, обслужващо населените места в общината, обхванати от организираното сметосъбиране и сметоизвозване. Количеството на събираните отпадъци се оценява косвено, по разчетен път, на база на транспортните документи. Липсата на кантари на съществуващото депо затруднява точното определяне на количествата отпадъци, постъпващи за депониране. Количествата събрани битови отпадъци се отчитат в тонове и се определят на база отчетените автомобилни курсове. През периода организираното сметосъбиране и сметоизвозване е извършвано чрез „ЕКО

ТИТАН“ ЕООД определен чрез проведена обществена поръчка.

Таблица 3. Генерирани битови отпадъци за периода 2009-2014 година

Тип на отпадъка	2010 година	2011 година	2012 година	2013 година	2014 година
Смесени битови отпадъци в Община Макреш	160	159	158	155	76

Източник: Община Макреш

От таблицата по-горе става ясно, че за периода 2010 – 2014 година се наблюдава тенденция на намаляване на количествата събрани битови отпадъци. Намалението е поради факта, че населението намалява и обитаваните къщи и имоти в общината се все по- малко. Налице е и провеждана политика в Община Макреш относно намаляване на битовите отпадъци и не на последно място намаляващото население в някои населени места на Общината.

Таблица 4. Събрани битови отпадъци от населението за Област Видин – кг/чов./год.

Населено място/Година	2010	2011	2012	2013
Общо за страната	404	367	347	434
Област Видин		337	314	315
Община Макреш	160	159	158	155

Източник: НСИ

От така представените данни става ясно, че нормата на натрупване в Община Макреш не е сред най-високите в сравнение с останалите общини в Област Видин. По този показател Община Макреш е на нивото на средното за България. От анализа на съществуващите данни и тенденциите при проучванията в страната може да бъде предположена като най-реалистична за момента норма на натрупване за периода 2012-2015 година за население между 3000 и 25 000 жители от 295,5 кг/ж/год. Това означава, че е препоръчително да се предприемат мерки за намаляване нормата на натрупване в Община Макреш.

Морфологичен анализ на битовите отпадъци в Община Макреш и общо за Област Видин.

Таблица 5. Морфологичен анализ на отпадъците на община Макреш

Фракции	%	фракции	%
Храна	5.11%	стъкло	6.36%
Хартия	7.59%	инертни	0.18%
Картон	3.72%	метал-алуминий	0.26%
пластмаса	15.49%	метал-желязо	0.48%
Текстил	8.16%	метал-други метали	0.15%
Гума	0.74%	електр. оборудване	0.00%
Кожа	0.05%	умрели животни	0.57%
градински	9.08%	други	41.63%
Дърво	0.18%	опасни	0.24%

Източник: Община Макреш

От таблицата по-горе става ясно, че най-голям дял в състава на битовите отпадъци заема изхвърляната пластмаса – 15,49 %, следвана от градинските отпадъци – 9,08 %, текстила – 8,16%, хартията – 7,59 % и храната – 5,11 %. Данните по отношение на текстила не се потвърждават от статистическия анализ. Това показва, че данните следва да бъдат препотвърдени с нов морфологичен анализ, който се очаква през 2016 година, тъй като няма логично обяснение за причините за толкова голям дял на тази фракция. Най-голям дял /41,63 %/ се пада на категория „Други“. Отпадъците, определени като "други" представляват неопределими отпадъци, които поради малките си размери и форма не могат да бъдат отделени и претеглени. От практиката е доказано, че в този вид присъстват предимно безформени хранителни отпадъци, пръст, пепел, сгур, трева, шума. Тези отпадъци са в по-висок процент в селските райони и кварталите, което налага извършването на експертна оценка, за да може да се даде една по -точна картина на състава и свойствата на отпадъците. От данните за влага и пепел може да се види, че този вид съдържа приблизително:

- 40% влага;
- 40% сух минерален остатък след опепеляване;
- 20% суха органична материя.

След преизчисление на тези цифри и разпределяне на влагата може да се заключи, че в този вид се съдържа приблизително:

- 40% органични материали със средна влажност от 50% и
- 60% неорганични материали със средна влажност около 33%.

На база на опита е преценено, че горните цифри за органични и неорганични отпадъци са разпределени, както следва:

- органичните материали (40%) - 20% хранителни, 12% градински и останалите 8% пропорционално разпределени между хартия картон пластмаса текстил гума и кожа дърво;
- неорганичните (60%) – 50% инертни и останалите 10 % пропорционално разпределени към метали и стъкло.

В Област Видин се наблюдават тенденции, характерни и на национално ниво: в селата и по-малките градове

има занижено изхвърляне на хартиени и пластмасови отпадъци за сметка на завишени количества градински и неопределими (други, дребна фракция). С най-висок процент в битовите отпадъци са хранителни, хартия и картон, пластмаси, текстил, градински, стъкло инертни и "други". **Хранителните отпадъци** имат по-висок дял в градовете, докато в селата и малките селища те са значително по-малко, вероятно поради практиката да се използват за храна на домашните животни. **Хартията, картонът и пластмасите** са представени също в по-високи количества в градовете, което е вероятно в резултат на наличието на повече и по-големи магазини, които образуват много отпадъци от опаковки. Принос, особено към хартията, имат и офисите, учрежденията, учебните заведения, които са предимно в градовете. При отпадъците от **текстил** не се забелязва рязка граница. **Градинските отпадъци** логично са повече в селата, където населението живее предимно в къщи с дворове. При **стъклото** има очертана зависимост от мястото на генериране отпадъците. То е в сравнително нисък процент в селата, вероятно поради системата за обратно изкупуване на бутилки. **Инертните отпадъци** са по-силно застъпени в населениет места от по-голям брой население.

Сезонните вариации на количествата и състава на образуваните отпадъци се обуславят от два фактора:

1. Различни местни сезонни характеристики и потребителски навици на местното население, изразени в:

- натрупване на пепели и сгур през студените месеци;
- сезонно увеличение на зелените отпадъци през лятото и есента;
- консумация на различни типове храни (за лятото е характерна консумацията на храни, при които се образуват големи количества отпадъци – дини, пъпеши, салати и други).

2. Сезонно приходящи граждани, които могат да посещават региона с туристическа или друга цел (например пребиваване през летния сезон).

4.1.2. СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ /СО/

Отпадъците от строителна и строително-ремонтна дейност не се отделят регулярно и няма конкретни данни за количествата и състава им.

Таблица 6. Количества строителни отпадъци, приети за третиране/обезвреждане в депото

Година	2009 година	2010 година	2011 година	2012 година	2013 година
Строителни Отпадъци	40	20	0	0	0

Източник: Община Макреш

От така представените данни се вижда , че за периода 2009-2010 година се наблюдава намаляване на депонираните сторителни отпадъци в Община Макреш. За периодът 2011-2013 година резултата е нулев, защото задължените лица са пренасочени да депонират на депото в местността „Дандера“.

4.1.3. ПРОИЗВОДСТВЕНИ ОТПАДЪЦИ

Всички производствени отпадъци се водят на отчет пред РИОСВ- Монтана, която провежда и контрола по изпълнението на фирмените програми за управление на отпадъците.

4.1.4. СПЕЦИФИЧНИ ОТПАДЪЧНИ ПОТОЦИ

4.1.4.1. Масово разпространени отпадъци

- отпадъци от опаковки

В общината няма организирано разделно събиране на видовете отпадъци и нямаше да се направи точен анализ на събраните отпадъци от хартия.

излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)

В Община Макреш не са налични данни за ИУМПС.

излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)

В Община Макреш не са налични данни за ИУЕЕО.

негодни за употреба батерии и акумулатори

В Община Макреш не са налични данни за количеството негодни за употреба батерии и акумулатори.

отработени масла и отпадъчни нефтопродукти

В Община Макреш не са налични данни за количеството отработени масла и отпадъчни нефтопродукти.

излезли от употреба гуми

В Община Макреш не са налични данни за количеството излезли от употреба гуми.

4.1.4.2. Отпадъци, съдържащи полихлорирани бифенили и терфенили

Не са налични данни в Община Макреш.

4.1.4.3. Болнични отпадъци.

В Община Макреш липсват данни, тъй като само двете лекарски и едната зъболекарска генерират отпадъци.

4.1.4.4. Утайки от пречистването на отпадъчни води

Не са налични данни в Община Макреш, поради работещата ПСОВ в село Раковица, която е единствената на територията на общината и е приета на 15.10.2014 година.

4.1.4.5. Биоразградими отпадъци.

Данни за биоразградимите отпадъци в Община Макреш:

Съгласно Националната програма за прилагане на Директива 99/31/ЕС:

- 100% биоразградими са хранителните, хартиените, картонените, дървесните и градинските отпадъци;

Анализът показва, че в Община Макреш има добри предпоставки за въвеждане на разделно събиране на отпадъци с биологичен произход и съответното оползотворяване, например чрез компостиране – храна, хартия, картон, дърво и градински съставляват общо 75,68% от ТБО в Община Макреш. Ако към тях се добавят органичните материали от категория „други“ този процент може да достигне 40% от отпадъците в общината и да се определи като най-голямата по количество фракция от ТБО в Община Макреш.

В съответствие със Закона за управление на отпадъците чл. 31 ал. 1 т. 2 – целта е най-късно до 31 декември 2020 година ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 година.

Таблица 8. Цели на национално ниво за ограничаване количествата на депонирани биоразградими отпадъци

	Допустими минимални стандарти на ББО - %	Допустими минимални стандарти на ББО за жител на Година /базова Стойност 268 кг/ж/г./
2010 година	75	224
2013 година	50	152
2020 година	35	109

Източник: Ръководство за управление на био-отпадъците в България, МОСВ, 2011 година

Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците изисква да се осигури съвместното постигане на следните регионални цели за разделното събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци:

- до 31 декември 2016 година - не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 година;
- до 31 декември 2020 година - не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 година;
- до 31 декември 2025 година - не по-малко от 70 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 година;

4.2. СЪЩЕСТВУВАЩИ ПРАКТИКИ ЗА СЪБИРАНЕ, ТРАНСПОРТИРАНЕ И ТРЕТИРАНЕ НА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

4.2.1. СЪБИРАНЕ И ТРАНСПОРТИРАНЕ НА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

Организираното сметосъбиране обхваща домакинствата и юридическите лица на територията на всички населени места от община Макреш. Районите и честотата за организираното сметосъбиране и сметоизвозване ежегодно се определят със заповед на Кмета на общината. Освен това при подадени сигнали за запълнени съдове се извършва извозване извън утвърдения график.

Събраните битови отпадъци се депонират на депото в местността „Дандера“ в Димово временно до пускането в експлоатацията на регионалното депо във Видин.

Дейностите по събиране и транспортиране на битовите отпадъци за всички населени места от 01.01.2015 година се осъществява от общината със служители и техника, като общината притежаваща нужното за целта разрешително по чл. 37 от ЗУО. Населените места се обслужват от 1 брой сметосъбирачна машина „Ивеко Магирус“.

За събирането на битовите отпадъци към юли 2015 година са осигурени както следва:

- 116 броя контейнери тип »Бобър« -1,1 м3;

Контейнерите в общината се поддържат в добро състояние.

Обслужването на съдовете за битови отпадъци във всички населени места на територията на общината се извършва два пъти месечно.

4.2.2. РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ НА МАСОВО РАЗПРОСТРАНЕНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ЗА КОИТО ИМА ЗАБРАНИ И ОГРАНИЧЕНИЯ ЗА ДЕПониРАНЕ

Разделното събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки от домакинствата, търговските и обществените обекти и промишленост не е организирано в Община Макреш. Причината е липсата на интерес на фирмите осъществяващи разделното събиране и извозване на отпадъци. Общината е с малко населени места и малък брой жители и това определено довежда до липсата на интерес.

4.2.3. СЪБИРАНЕ, ТРАНСПОРТИРАНЕ И ТРЕТИРАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

Начинът на събиране и третиране на СО в общината е: след подаване на заявление от страна на възложителя на съответния обект, се издава разрешение за депониране на определено временно депо. До момента не се извършва никакво предварително третиране на СО.

4.2.4. СЪБИРАНЕ, ТРАНСПОРТИРАНЕ И ТРЕТИРАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВЕНИ ОТПАДЪЦИ

Управлението на производствените отпадъци е задължение на предприятията, които ги образуват и в настоящата програма не са предвидени мерки за тяхното оползотворяване/обезвреждане. На регионалното депо за отпадъци ще се допуска депониране на производствени отпадъци срещу заплащане само за отпадъци, които отговарят на критериите за приемане и в случай, че количеството им не застрашава запълването на капацитета на депото по-рано от предвидения срок.

4.2.5. СЪБИРАНЕ, ТРАНСПОРТИРАНЕ И ТРЕТИРАНЕ НА СПЕЦИФИЧНИ ОТПАДЪЧНИ ПОТОЦИ

4.2.5.1. Излезли от употреба моторни превозни средства

До момента в Община Макреш не се е налагало да се събират и предават за по-нататъшно третиране изоставени върху държавна и общинска собственост автомобили. В случай, че това се наложи в бъдеще ще се следва процедурата, разписана в Общинска наредба за управление на отпадъците на територията на Община Макреш.

4.2.5.2. Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)

В Община Макреш няма издадени разрешителни за събиране на ИУЕЕО.

4.2.5.3. Негодни за употреба батерии и акумулатори

В Община Макреш няма издадени разрешителни за събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори.

4.2.5.4. Отработени масла и отпадъчни нефтопродукти

Не са обект на организирано сметосъбиране и сметоизвозване

4.2.5.5. Излезли от употреба гуми

Не са обект на организирано сметосъбиране и сметоизвозване

4.2.5.6. Отпадъци от черни и цветни метали

В Община Макреш няма издадени разрешителни за събиране на отпадъци от черни и цветни метали.

4.2.5.7. Отпадъци, съдържащи полихлорирани бифенили и терфенили

Не са обект на организирано сметосъбиране и сметоизвозване

4.2.5.8. Болнични отпадъци

Не са обект на организирано сметосъбиране и сметоизвозване

4.2.5.9. Утайки от пречистването на отпадъчни води

Не са обект на организирано сметосъбиране и сметоизвозване. На територията на община Макреш ПСОВ не се експлоатира от „В и К Видин“ ЕООД.

4.2.5.10. Биоразградими отпадъци

Не са обект на организирано сметосъбиране и сметоизвозване в община Макреш.

4.2.6. ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ И ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Прилаганият метод за обезвреждане на отпадъците в Община Макреш е чрез депониране на битовите отпадъци като това е най-често използвания метод при обезвреждане на отпадъци в цялата страна.

За отпадъците от населените места от община Макреш депонирането се осъществява на отреденото временно депо, находящо се в местността „Дандера” в землището на град Димово на около 7 км от село Макреш. Депото е общинска собственост на община Димово. Оператор на депото е „ЕКО ТИТАН“ ЕООД, гр.Видин. През 2015 година ще бъде пуснато в експлоатация изграденото регионално депо във Видин.

Първоначално отредената му площ възлиза на 3 дка, но към момента то заема по голяма площ, като проектния му капацитет отдавна е изчерпан. Към настоящия момент депото не отговаря на действащата нормативна база на националното и европейско законодателство - няма изолация на дъното.

Общинското депо продължава да се използва до пускането в експлоатация на регионалното депо за регион Видин.

Не се предвижда привеждане на депото в съответствие с нормативните изисквания, поради близкия срок на закриване на депото. В проекта за регионалното депо е включено и закриването и рекултивацията на общинското депо на община Димово.

Регионално депо за битови отпадъци

Регионалното депо за битови отпадъци се намира в землището на Видин, в местността „Рамова ливада“ с площ от 22 хектара, на отстояние от 13 км от града. Към момента депото функционира като общинско депо на община Видин.

Община Макреш, съвместно с общините Видин / в качеството ѝ на водеща община / , Белоградчик, Кула, Бойница, Грамада, Брегово, Ново село, Ружинци, Димово и Чупрене е финансирано по Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013 година.“, Приоритетна ос 2 „Подобряване и развитие на инфраструктурата за третиране на отпадъци”, процедура „Изграждане на регионални системи за управление на отпадъците в региони“.

Съгласно одобреното проектно предложение „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Видин“, на финансиране подлежат дейности, както следва:

Дейност 1: Проучване и проектиране. Поддейност 1.1 включва подготовка на инвестиционния проект в рамките на проект ИСПА техническа помощ EuropeAid 117409/D/SV/BG Поддейност 1.2 са включени следните дейности: -Подготовка на заявление, разработване на ОВОС и издаване на решение по ОВОС; - Подготовка на заявление, разработване и издаване на комплексно разрешително по реда на глава седма, раздел II от ЗООС. Допълнение към прединвестиционното проучване; Изготвяне на финансово-икономически анализ, включително анализ разходи - ползи на инвестиционния проект; Попълване на формуляр за кандидатстване за финансиране на инвестиционния проект; Подготовка на заявление и издаване на решение по ОВОС; - Изготвяне на Допълнение към прединвестиционното проучване; - Изготвяне на финансово-икономически анализ, включително анализ разходи - ползи на инвестиционния проект; - Изготвяне на формуляр за кандидатстване за финансиране на инвестиционния проект; - Изработване на работни проекти

Дейност 2: Закупуване на земи/недвижими имоти: Изборът на площадка за регионално депо е предшестван от задълбочени проучвания на 20 броя потенциални площадки на територията на Област Видин. По определени икономически, социални и екологични критерии, като най-подходяща е избрана площадката в местността „Рамова ливада”, която е в непосредствена близост до съществуващото общинско сметище. С цел осигуряване на достатъчна площ за новото регионално депо в съответствие с влязъл в сила ПУП е извършено закупуването на отчуждената земя.

Дейност 3: Строително-монтажни работи Дейност 3 е разделена на следните поддейности: - Изграждане на клетка 1 на регионалното депо и СМР за изграждане на инсталация за компостиране и на съоръжение за строителни отпадъци. - Строителни работи по закриване и рекултивация на депото на община Видин

Дейност 4: Доставка на машини и съоръжения В рамките на проекта ще бъдат закупени машини и съоръжения в съответствие с техническите изисквания и технологията на обработка на отпадъците в регионалното депо. Необходимото оборудване включва: - Машини и съоръжения за депо; - Машини и съоръжения за инсталация за компостиране - Машини и съоръжения за съоръжение за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване

Дейност 5: Техническа помощ за организация и управление на проекта Дейност 5 е разделена на следните дейности: - Управление на проекта. С цел осигуряване на доброто управление на проекта, Община Видин ще сформира Звено за изпълнение на проекта (ЗИП); - Подготовка и провеждане на тръжни процедури; - Публичност;

Дейност 6: Одит Дейността ще се изпълнява от сертифициран одитор, избран с МОП съгласно Глава VIII от ЗОП;

Дейност 7: Надзор по време на строителство Дейността е разделена на следните дейности: - Строителен надзор; - Авторски надзор.

ОБЕКТИ:

1. Депо - клетка 1
2. Компостираща инсталация
3. Инсталация за рециклиране на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване

Обслужвано население: 101 018 жители

Общ капацитет на депото: 516 000 тона

Капацитет на клетката: 406 000 тона

Компостираща инсталация - общ капацитет: 8 000 т./год.

Битовите отпадъци следва се събират организирано от всички населени места и да се депонират на регионалното депо. За общините това е свързано с допълнителни разходи, най-малко поради увеличените транспортни разходи до по-отдалеченото регионално съоръжение.

За съвместно решаване на проблемите по управление на отпадъците беше създадено Сдружение «Регионален център за управление на отпадъците – Видин», в което участват общините Белоградчик, Кула, Макрещ, Грамада, Брегово, Ново село, Димово и Чупрене. Регионалното сдружение няма изготвена програма за управление на отпадъците.

4.3. НЕРЕГЛАМЕНТИРАНИ ЗАМЪРСЯВАНИЯ

Въпреки, че системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване е обхванала всички населени места в общината, все още в покрайнините на почти всички населени места се формират нерегламентирани замърсявания, които периодично се почистват. Тези замърсявания са с битови, градински, селскостопански и строителни отпадъци. Обикновено отпадъците се изхвърлят от граждани или фирми, живеещи в близост до терени, които вече са замърсени. Поради високата цена на транспортните услуги у нас, видовете отпадъци като тези от строително-ремонтна дейност, от растениевъдна дейност и други, които гражданите са задължени нормативно сами да извозват на депото, след заплащане на съответната такса, обикновено се изхвърлят някъде в околоселищните райони.

Нерегламентираните замърсявания нарушават ландшафта, замърсяват почвите, повърхностните и подземните води и представляват източник на зарази и неприятни миризми.

Поради стегнатостта в селскостопанския сектор, замърсяването на почвите с пестициди през последните години значително намалява и почти изчезва.

4.4. ВНАСЯНЕ И ИЗНАСЯНЕ НА ОТПАДЪЦИ

На територията на община Макреш не се осъществява внос или износ на отпадъци.

4.5. ОРГАНИЗАЦИЯ И ФИНАНСИРАНЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

4.5.1. ОРГАНИЗАЦИОННО УСТРОЙСТВО

В структурата на общинска администрация няма обособен отдел по опазване на околната среда (ООС). Опазването на околната среда е включена в дирекция „Устройство на територията и стопанска дейност“ и възложено на директора на дирекцията. Малката численост на администрацията и малкия брой на населението налагат един служител да съвместява и изпълнява множество задължения. Докладването се насочва към Заместник кмета.

Общинската комисия по смисъла на ЗМСМА, отговорна за решаване на проблемите с отпадъците е Комисията по устройство на територията и евроинтеграция.

Директорът на Дирекция „Устройство на територията и стопанска дейност“ изпълнява контрол върху дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване от общинските служители. Осъществява контрол по изпълнение на Общинската наредба за управление на отпадъците. По населени места контролни правомощия имат и кмета на кметство Раковица и кметските наместници на населените места.

Местната нормативна уредба, имаща отношение към управлението на отпадъците включва следните програми и документи:

- Общинска програма по опазване на околната среда
- Наредба № 1 за обществения ред на територията на Община Макреш – последна актуализация – 2011 година,
- Наредба № 5 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги – последна актуализация – 2013 година;
- Наредба № 3 за управление на отпадъците на територията на Община Макреш – 2015 година;

Общинското ръководство отчита обществените нагласи към начина на извършване на дейностите по събиране на битовите отпадъци и чистотата на населените места като положителни, но все още съществува незаинтересованост от страна на населението за участие в системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки. На лице е и известно недоволство относно размера на таксата за битови отпадъци, но когато се вижда ефекта от организираното сметосъбиране и сметоизвозване, таксата се приема за нормална.

Най-важните фактори за подобряване на контрола по управление на отпадъците в Община Макреш са:

- Назначаване на служител за контрол;
- Осигуряване на автомобил за контролната дейност;
- Провеждане на обучение по изискванията на Закона за управление на отпадъците за контролната дейност на общините;
- Провеждане на обучение по изискванията за съставяне на констативни протоколи и наказателни постановления;

4.5.2. ФИНАНСИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

На основание чл. 66, ал. 1 от Закона за местните данъци и такси, таксата за битови отпадъци се определя в годишен размер за всички населено място с решение на общинския

съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за:

1. осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
2. събиране, включително разделно, на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;
3. проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците;
4. почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Таблица 9. Приходи от такса битови отпадъци по групи потребители в община Макреши (2010 – 2014 година)

	2010	2011	2012	2013	2014
Общо приходи от такса битови отпадъци (лева):	24 444	25 431	22 418	29 022	25 604
В т.ч. от:					
Домакинствата	22 964	23 829	19 327	20 824	21 642
Юридически лица	1480	1 602	3 091	8 198	3 962

Източник: Община МАКРЕШИ

Таблица 10. Разходи за управлението на отпадъците в община Макреши (2010 -2014 година)

	2010	2011	2012	2013	2014
Общо разходи за управление на отпадъците (лв.)	56 951	56 951	56 951	56 951	29 933
В т.ч. за:					
Закупуване на съдове за битови отпадъци	1 187	1 187	1 187	1 187	1 187
Сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци	48 888	48 888	48 888	48 888	21 489
Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и	5 613	5613	5 613	5 613	861

мониторинг на депа за битови отпадъци					
Саниране, закриване и рекултивация на стари замърсявания	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Зимно и лятно почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване	1 263	1 263	1 263	1 263	3 444

Източник: Община Макреш

От 2011 година в разходите за проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за БО или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на БО се включват и отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците.

Средният процент събираемост за 2010 година е 60,6 %, за 2011 година е 61,1 %, за 2012 година е 59,24 %, за 2013 година е 56,36 % и за 2014 година е 53,42%. Намаляващата тенденция е неблагоприятна за бъдещото управление на отпадъците в съответствие с изискванията на Европейското и национално законодателство. Основната причина е ниските доходи на населението.

Както се вижда от таблиците по-горе събраните приходи не покриват необходимите разходи за дейността по управление на отпадъците до 2014 година. Наблюдава се увеличаване на разходите и при намаляван на събираемостта средствата вече са недостатъчни за обезпечаване на дейността, което е наложило да се дотира от общинския бюджет всяка година различни суми за сметосъбиране и сметоизвозване. Причините се коренят в липсата на промишленост и голяма част от жилищата в населениет места са необитаеми и има много молби за освобождаване от такса битови отпадъци от населението.

За обезпечаване на план-сметката общинска администрация разработва проект за размера на таксата за битови отпадъци. Таксата за битови отпадъци в общината се определя въз основа на данъчната оценка върху недвижимите имоти съгласно чл. 63, чл. 66 и чл. 67, ал. 2 и 4 от ЗМДТ и Решение на ОбС.

Редът за заплащане на таксата е определен с Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги. Таксата включва пълните разходи за посочените в закона дейности, в рамките на услугите, които общината предоставя за всяко населено място поотделно.

Таблица 11. Такса „битови отпадъци” в община Макреш за периода 2010 – 2014 година, в промили

Населено място	2010	2011	2012	2013	2014
За всички населени места на територията на общината					
Физически лица					
<i>жилищни имоти</i>	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
<i>незастроени имоти</i>	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
<i>нежилищни имоти</i>	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00

Юридически лица					
<i>жилищни имоти</i>	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
<i>нежилищни имоти</i>	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00

Източник : Община Макреи

Таблицата сочи, че тенденцията е на запазване на събираната такса битови отпадъци, но намаляващата събираемост означава, че по-нататъшно увеличение най-вероятно няма да доведе до събиране на значително повече средства в общинския бюджет.

За обработка на сметището и чистотата на териториите за обществено ползване за извозени със собствен или нает транспорт на нормативно допустими производствени отпадъци се събира такса в размер на 45 лв/ м³.

5. SWOT АНАЛИЗ

5.1. СИЛНИ СТРАНИ

- Тенденция на намаляване на количеството битови отпадъци в периода 2011 – 2014 година;
- Добро организационно устройство и местна нормативна уредба;
- Наличие на изградено регионално депо за битови отпадъци;
- Система за организирано сметосъбиране във всички населени места в Община Макреш

5.2. СЛАБИ СТРАНИ

- Изчерпан капацитет на депото за битови отпадъци;
- Не голям брой нерегламентирани замърсявания на земната повърхност в общината;
- Не голям дял на биоразградими отпадъци, които се депонират;
- Липса на организирано сметосъбиране и сметоизвозване на някои специфични отпадъчни потоци;
- Липса на данни за специфични отпадъчни потоци;
- Не се извършва оползотворяване на строителни отпадъци;
- Тенденция на намаляване на събираемостта на такса битови отпадъци;
- Тенденция на нарастване на разходите за управление на битовите отпадъци;
- Недостатъчна ангажираност на жителите за разделно събиране на отпадъци и спазване на изискванията за изхвърляне на отпадъци;

5.3. ВЪЗМОЖНОСТИ

- Добра законодателна рамка;
- Финансови източници, включително от ЕС за дейности по управление на отпадъците;
- Иновациите са Европейски и национален приоритет, което може да се използва за намаляване генерирането на отпадъци и по-ефективното им оползотворяване;

5.4. ЗАПЛАХИ

- Недостатъчна държавна подкрепа за изпълнение на законовите задължения към местната власт в сферата на отпадъците;
- Продължаваща икономическа криза;
- Ниски доходи на населението;
- Ненавременно пускане в експлоатация на регионалното депо;

6. ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

6.1. ПРОГНОЗА ОТНОСНО ГЕНЕРИРАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ, ОБЩА И ПО ПОТОЦИ ОТ ОТПАДЪЦИ

Прогнозата за броя на населението и домакинствата в община Макреш до 2020 година е за постепенно и силно намаляване на населението.

Таблица 12. Прогнозно население и брой домакинства в община Макреш

Година	мерна единица	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Население на Общината	брой	1 270	1 190	1 170	1 120	1 090	1 040	990	950
Брой домакинства	брой	456	440	425	415	400	385	370	350

Прогнозата за количеството генерирани отпадъци от домакинствата в община Макреш до 2020 година е за слабо намаляване, а от търговските, земеделските и животновъдните дейности и административни обекти е за слабо увеличаване. Общото количество отпадъци се очаква слабо да намалява. Трябва да се има предвид, че при съществен успех на мерките за намаляване генерирането на отпадъци тези количества могат да намалееят и повече.

Таблица 13. Прогнозно количество генерирани отпадъци в община Макреш

Година	мерна единица	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Отпадъци от домакинствата	от тона/г	3537	3510	3486	3454	3418	3381	3346	3305
Отпадъци от търговски, административни и промишлени обекти	от тона/г	233	236	239	242	245	248	251	254
Общо	от тона/г	3770	3746	3725	3696	3663	3629	3597	3559

Таблица 14. Прогнозни инвестиции, експлоатационни разходи за събиране и необходими приходи за община Макреш

Година	мерна единица	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ИНВЕСТИЦИИ									
Събиране от точки в Общинския център	хил.лв.	-	-	-	1	-	-	9	-
Събиране от точки в населените места	хил.лв.	-	-	-	11	-	-	98	-
Събиране от индивидуални контейнери в общинския център 0.11	хил.лв.	-	-	-	1	-	0	8	-
Събиране от индивидуални контейнери в населените места 0.24	хил.лв.	-	-	-	1	-	-	9	-
Събиране от индивидуални контейнери в търговските обекти 0.11	хил.лв.	-	-	-	6	-	-	9	-
Събиране от индивидуални контейнери в село Раковица 0.24	хил.лв.	-	-	-	3	-	-	2	-
Събиране на зелени Отпадъци	хил.лв.	-	-	-	-	-	-	-	-
Компостери за домашно Компостиране	хил.лв.	-	-	-	-	-	-	23	-
Дейности извън графика за Обслужване	хил.лв.	-	-	-	-	-	-	-	-
Почистване	хил.лв.	-	-	-	-	-	-	-	-
Общо	хил.лв.	-	-	-	16	-	0	93	-
АМОРТИЗАЦИЯ									
Събиране от точки в Общинския център	хил.лв.	2	2	2	1	1	1	1	1
Събиране от точки в населените места	хил.лв.	3	3	3	2	2	2	2	2

Събиране от индивидуални контейнери в общинския център 0.11	хил.лв.	1	1	1	1	1	1	1	1
Събиране от индивидуални контейнери в населениет места 0.24	хил.лв.	6	6	6	6	6	6	6	6
Събиране от индивидуални контейнери в търговските обекти 0.11	хил.лв.	1	1	1	1	1	1	1	1
Събиране от индивидуални контейнери в село Раковица 0.24	хил.лв.	6	6	6	6	6	6	6	6
Събиране на зелени отпадъци	хил.лв.	-	-	-	-	-	-	-	-
Компостери за домашно компостиране	хил.лв.	33	33	33	33	33	33	32	32
Дейности извън графика за обслужване	хил.лв.	-	-	-	-	-	-	-	-
Почистване	хил.лв.	5	5	5	4	4	4	3	3
Общо	хил.лв.								
ЕКСПЛОАТАЦИОННИ РАЗХОДИ									
Събиране от точки в Общинския център	хил.лв./г	6	6	6	5	5	5	3	3
Събиране от точки в населените места	хил.лв./г	5	5	5	5	5	5	5	5
Събиране от индивидуални контейнери в общинския център 0.11	хил.лв./г	2	2	2	2	2	2	2	2
Събиране от индивидуални контейнери в населените места 0.24	хил.лв./г	6	6	6	6	6	6	6	6
Събиране от индивидуални контейнери в търговските обекти 0.11	хил.лв./г	1	1	1	1	1	1	1	1

Събиране от индивидуални контейнери в село Раковица 0.24	хил.лв./г	1	1	1	1	1	1	1	1
Събиране на зелени отпадъци	хил.лв./г	-	-	-	-	-	-	-	-
Дейности извън графика за обслужване	хил.лв./г	18	18	17	17	17	17	17	17
Почистване	хил.лв./г	4	4	3	3	3	3	3	3
Общо	хил.лв./г								
НЕОБХОДИМИ ПРИХОДИ									

Следвайки прогнозата за намаляване на количеството генерирани отпадъци необходимите приходи в община Макреш за събиране и транспортиране на отпадъци също намаляват, но незначително. Следва да се отбележи, че тези разчети не включват отчисленията по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО, зимно почистване и почистване на нерегламентирани замърсявания. Също така в гореизложената прогноза не са включени инвестиционните разходи за изграждане на площадка за компостиране, както и разходи за информационно-разяснителни кампании. При добавяне на тези прогнозни разходи общата сума на необходимите средства за управление на отпадъците в община макреш значително нараства. Ето защо стратегията на Програмата за управление на отпадъците в община Макреш е насочена към намаляване генерирането на отпадъци, намаляване на количеството депонирани отпадъци и активна работа с обществеността в тази посока както и прекратяване създаването на нерегламентирани замърсявания.

6.2. СТРАТЕГИЧЕСКИ И СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

6.2.1. ОБЩА ЦЕЛ

Ограничаване на вредното въздействие на отпадъци върху околната среда и човешкото здраве в община Макреш.

6.2.2. СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ

- Намаляване генерирането на отпадъци в община Макреш;
- Намаляване депонирането на отпадъци от община Макреш;
- Намаляване и постепенно премахване на нерегламентираните замърсявания на земната повърхност в общината;
- Осигуряване на качествена услуга по управление на отпадъците в община Макреш;

6.3. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Планът за действие съдържа мерките, които ще се предприемат от администрацията на община Макреш за

постигане на поставените цели в сферата на управление на отпадъците. Следва да се отбележи, че финансовите ресурси, с които разполага общината са силно ограничени, подкрепата от националните институции е недостатъчна и в случай на недостиг на средства може да се ревизира изпълнението на някои от представените по-долу мерки.

6.3.1. НАМАЛЯВАНЕ ГЕНЕРИРАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ В ОБЩИНА СТРАЛДЖА

Основните усилия на Общинската администрация на община Макреш ще бъдат насочени към информиране на обществеността за поведение, което допринася за намаляване на количеството генерирани битови отпадъци. Това е обосновано от факта, че на територията на общината има малко производствени предприятия, с които да се работи в посока промяна на дизайна на продуктите или технологичните процеси с цел намаляване генерирането на отпадъци. Независимо от това количеството генерирани отпадъци от промишлеността може да бъде намалено чрез въвеждане на иновации, включително и от сектора на услугите. Ето защо информационно-разяснителната дейност ще се насочи и към предприятията на територията на общината. Конкретните мерки за постигане на тази цел са както следва:

6.3.1.1. Провеждане на информационна кампания сред обществеността за възможностите за намаляване генерирането на битови отпадъци

Посланията на кампанията следва да бъдат насочени към разясняване ролята на купувачите в намаляване образуването на отпадъци и предизвикване на промяна в поведението им по време на покупката на продукти. Цели се вземат за решението за покупка да се влияе не само от качествата и цената на продукта, но и от възможните вредни въздействия върху околната среда като се вземат под внимание следните фактори:

- трайност на продукта, възможност за повторно използване и поправка;
- материалите, от които е направен – възобновими или невъзобновими;
- съдържа ли излишни опаковки;
- материалите рециклируеми ли са;
- ще бъдат разработени информационни материали и ще се потърси съдействие на търговската мрежа за тяхното разпространяване.

Специфичен инструмент за насърчаване предотвратяване образуването на отпадъци са еко-маркировките на продуктите. Еко-маркирането е доброволен ангажимент от страна на производителите на продукти по отношение опазването на околната среда при разработването, производството, предлагането и ползването на продукти. Поставянето на знак за еко-маркировка върху даден продукт означава, че производителят на продукта доброволно е проектирал и произвел продукта така, че да се спазят нормативните изисквания за присъждане на еко-маркировка. Такива стоки и услуги са все повече предпочитани в страните от Европейския съюз, спрямо аналогични продукти и услуги по отношение опазването на околната среда. У нас практическото прилагане на тази доброволна схема за управление на околната среда стана с въвеждането на Националната схема за еко-маркировка и влизането в сила на Наредба № 3 за Националната схема за еко-маркировка, ДВ, бр. 49/ 2003 година и Наредбата за Националната схема за управление по околна среда и одитиране, ДВ.бр. 26/2003 година.

Дейностите за популяризиране на схемите за „еко-маркировка” и повишаване екологичното съзнание на купувачите могат да бъдат насочени приоритетно към подрастващите, учениците и децата, тъй като те са по-възприемчиви и у тях лесно и трайно може да се възпита загриженост към околната среда. За целта разяснителната кампания трябва да се представи на разбираем за тях език под формата на изнасяне на любопитни факти, викторини, тематични игри, сценични представления, конкурси и други. Планира се включването на подобни мероприятия по време на честванията на официални празници на града и ежегодните кампании по пролетно и есенно почистване.

6.3.1.2. Поддържане на системата за заплащане на найлонови торбички в търговската мрежа в общината

Един от сериозните проблеми на замърсяване на околната среда с битови отпадъци в България е изхвърлянето на големи количества найлонови торбички, които не се разлагат по биологичен начин на депата и в същото време са много леки и се разпияват от вятъра неконтролируемо. В тази връзка се предприемат административни действия за ограничаване използването на найлонови торбички, което води до намаляване на генерираните отпадъци и

използване на по-екологосъобразни алтернативи (торби за многократна употреба, торби от рециклируеми материали, торби под наем и други). В Община Макреш е въведено задължително заплащане на найлоновите торбички от търговската мрежа.

6.3.1.3. Въвеждане на изискване за минимизиране количеството генерирани отпадъци при закупуването на стоки от Община Макреш.

Общинската администрация е един от основните ползватели на материали и стоки в общината. Ето защо в много места именно общинската администрация предприема конкретни действия за намаляване генерирането на отпадъци, което води до значим ефект и също така е добър пример за останалите заинтересовани страни. В процедурите за обществени поръчки ще се залагат изисквания при спазване на съответното законодателство за материали и стоки, които генерират по-малко отпадъци, предимно от опаковки, но също така включващи следните критерии:

- трайност на продукта, възможност за повторно използване и поправка;
- материалите, от които е направен – възобновими или невъзобновими;
- съдържа ли излишни опаковки ;
- материалите рециклируеми ли са;

6.3.2. НАМАЛЯВАНЕ ДЕПОНИРАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ ОТ ОБЩИНА МАКРЕШ

Изпълнението на мерките за намаляване депонирането на отпадъци от община Макреш ще осигурят спазване на изискванията на националното законодателство и ще допринесат за намаляване на разходите за дейностите по управление на отпадъците. Това е много важно за минимизиране на увеличаването на такса битови отпадъци в община Макреш. Мерките, които ще доведат до постигане на тази цел са както следва:

6.3.1.4. Въвеждане на система за разделно събиране на биоразградими отпадъци в община Макреш

Общината има задължение да организира събира разделно биоразградимите отпадъци. Община Макреш ще се стреми към постигане на целите заложи в Наредбата за разделно събиране на биототпадъците, а именно осигуряване съвместното постигане на следните регионални цели за разделното събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци:

- до 31 декември 2016 година - не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 година;
- до 31 декември 2020 година - не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 година;
- до 31 декември 2025 година - не по-малко от 70 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 година;

За тази цел ще се закупят и поставят в населените места на определени места подходящи контейнери (кафяви, тип „Бобър“ или други). Събраните отпадъци с предимство ще се предават за компостиране. За реализацията на тази система първата дейност е провеждане на прединвестиционно проучване относно броят необходими контейнери, местата за разполагане, необходимото оборудване, транспортните маршрути, графици и разходи и други. Проучването е препоръчително да се проведе след предоставянето на данни от предстоящото проучване на морфологичния състав на отпадъците в общината. Проучването на морфологичния състав се провежда най-малко веднъж на 5 години. Последното проучване за община Макреш е през 2010 година, но предвид заложените цели на база данни от 2014 година се препоръчва анализът да се проведе през 2015 – 2016 година.

Също така ще се приложи домашно компостиране, особено за районите с еднофамилни къщи и малки кооперации. Общинската администрация би могла да закупува и предоставя компостери на домакинствата, които проявяват интерес, по предварително разработена схема. Също така би могла да се проучи технологията за компостиране на отпадъци от домакинствата в дворните места и да се разпространи информацията сред тях. По този начин ще се отклонят значителни количества биоразградими отпадъци от депониране и в същото време с получения

компост могат да се наторяват зелени площи, прилежащи към имотите и зеленчукови и овощни градини. Разработването на схемата за домашно компостиране може да използва добрия опит, прилаган в Софийска община.

Тази мярка включва и организиране на информационна кампания за обществеността относно необходимостта и полезността от разделно събиране на биоразградимите отпадъци и специфичната система, въведена в община Макреш. Кампанията ще стартира след провеждането на прединвестиционното проучване и разработването на схемата за домашно компостиране.

6.3.1.5. Въвеждане на система за разделното събиране на специфични отпадъчни потоци и опасни битови отпадъци.

Общината има задължение да организира разделното събиране на следните потоци отпадъци от домакинства, които са избвън наредбите по чл. 13, ал. 1 и са определени като опасни по Наредба №3 за класификация на отпадъците:

- Негодни за употреба лекарства;
- Негодни за употреба пестициди;
- Негодни за употреба бои, лакове, мастила и други;
- Опаковки, образувани след употреба на консумативи, съдържащи опасни вещества и абсорбенти, съдържащи опасни вещества;
- Негодна за употреба козметика;
- Живачни термометри;
- Отпадъци от детергенти, разтворители, киселини, основи Община Макреш ще сключи договор с фирма с разрешително за събиране на опасни отпадъци.

В съответствие с изискванията на специализираните наредби Кметовете на общини са задължени да организират събирането и на следните видове отпадъци:

- излезли от употреба моторни превозни средства;
- излязло от употреба електрическо и електронно оборудване;
- негодни за употреба батерии и акумулатори;
- отработени масла и отпадъчни нефтопродукти;
- излезли от употреба гуми;

Община Макреш ще сключи договор с организация по оползотворяване за следните видове отпадъци:

- излезли от употреба моторни превозни средства;
- излязло от употреба електрическо и електронно оборудване;
- негодни за употреба батерии и акумулатори;

Системата за събиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти изисква да се определят местата за събирането им и тези обекти да имат договори с фирма по оползотворяването им. Общината ще популяризира определените места за събирането на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти сред обществеността. Към настоящия момент в регистъра на общината няма фирми с разрешителни за тази дейност.

Системата за събиране на излезли от употреба гуми отново изисква сключване на договори с фирми по оползотворяване и определяне на местата за предаване както и популяризиране сред обществеността. Към настоящия момент в регистъра на общината няма фирми с разрешителни за тази дейност.

В случай, че се появят трудности за сключване на договор с фирми по оползотворяване на определени потоци отпадъци, Община Макреш ще проучи възможността за създаване на мобилен пункт за тях към общината.

Създаването на такъв пункт би могло да включва следните дейности:

- Подаване на заявление за издаване на рег. документ за събиране и транспортиране на отпадъци съгласно чл.

78 от ЗУО;

- Закупуване/наемане на МПС. Оборудва се с корозионно и химически устойчиви съдове;
- Обучение на отговорното лице;
- Изготвяне на график (МПС е добре да престоява поне 4 часа на едно място);
- Популяризиране на дейността сред жителите;
- Транспортиране на събраните отпадъци до съответната площадка, за която има разрешително;
- Водене на изискуемата отчетност- книги, годишни отчети;

6.3.1.6. Подобряване ефективността на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки

Разделното събиране на отпадъци от опаковки е трудно за реализиране, поради липсата на фирми желаещи да извършват разделното събиране. Причините са малкото на брой населени места, отдалечеността на общината и малкия брой на населението. Общината ще определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране и ще подпомага дейността според своите компетенции и възможности. Общинската администрация разшири информационно-разяснителните дейности сред обществеността относно важността от разделното събиране на отпадъци от опаковки и системата. Тенденцията на увеличаване количество събрани отпадъци от опаковки сочи, че населението е положително настроено и готово да съдейства за подобряване ефективността на системата.

Общинската администрация ще проучи наличен български и международен опит във връзка с функциониращи системи за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Примери за различни системи са:

- Специализирани машини за автоматизирано разпознаване на видовете опаковки, сортиране, компресиране. Такава демонстрационна система работи в Община Димитровград;
- Разделяне на отпадъците в различни по цвят чували и организирано събиране по график;
- Развитие на депозитни системи за определени видове опаковки, например: стъклени, пластмасови и други;

Въз основа на събраната информация и направен анализ Общинската администрация ще обсъди възможности за евентуални промени в сегашната практика.

6.3.1.7. Въвеждане на система за събиране на данни за специфичните отпадъчни потоци

В съответствие с изискванията на Наредба № 2 от 22 януари 2013 година за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри ежегодно общинските администрации трябва да представят в ИАОС информация по образци за биоразградимите отпадъци, разделно събраните отпадъци от картони хартия, пластмаса и други. Изискванията за информация са много високи и е важно да се осигури нейната пълнота и достоверност. Също така осигуряването на достатъчни и надеждни данни за образуването, състава, събирането, оползотворяването и обезвреждането на различните видове отпадъци е от съществено значение за правилната оценка на съществуващото състояние и за осъществяване на ефективно планиране и контрол на дейностите по управление на отпадъците. Община Макреш ще създаде система за събиране на необходимите данни, вкл. за:

- излезли от употреба моторни превозни средства;
- излязло от употреба електрическо и електронно оборудване;
- негодни за употреба батерии и акумулатори;
- отработени масла и отпадъчни нефтопродукти;
- излезли от употреба гуми;

Ще се разработи централизирана информационна система за отпадъците, ще се определи лице от общинската

администрация, отговорно за събиране и обработка на информацията и ще се обезпечи дейността с техническо оборудване (компютърна техника, мрежов свързаност и офис оборудване и консумативи) и подходящи софтуерни продукти. Всички лица, които следва да предоставят информация на общинската администрация за покриване на изискванията на Наредба 2 ще бъдат информирани относно типа подавана информация и графика на предоставяне в администрацията.

6.3.3. НАМАЛЯВАНЕ И ПОСТЕПЕННО ПРЕМАХВАНЕ НА НЕРЕГЛАМЕНТИРАНИТЕ ЗАМЪРСЯВАНИЯ НА ЗЕМНАТА ПОВЪРХНОСТ В ОБЩИНАТА

Основната причина за тези замърсявания е неспазването на законовите изисквания от страна на отделни жители. В тази връзка усилията на общинската администрация на община Макреш ще са насочени в следните мерки:

6.3.3.1. Почистване на нерегламентираните замърсявания

Община Макреш ежегодно сключва договори с фирми за почистване на нерегламентирани замърсявания в рамките на възможностите на местния бюджет за управление на отпадъците. Тази практика ще продължи да се прилага до окончателното почистване на всички замърсени терени в съчетание с мерките по-долу. Общината ще изготвя ежегоден график за почистване на нерегламентираните замърсявания, като ще се стреми да почиства приоритетно места, които са видими за посетителите на общината.

6.3.3.2. Засилване на контрола по нерегламентирано изхвърляне на отпадъци

Нерегламентираните замърсявания се създават от изхвърляне на отпадъци в разрез с разпоредбите на законодателството и местната наредба за управление на отпадъците. Наредбата за управление на отпадъците в Община Макреш определя задълженията на лицата, притежаващи отпадъци в чл.4 и 6 и въвежда съответни глоби в чл. 55 за неспазването на изискванията на наредбата. Специалистите, отговарящи за управлението на отпадъците в общинската администрация не са достатъчни, за да провеждат ефективен контрол на тези неправомерни действия, въпреки че скоро са назначени двама специалисти „Чистота“ „“, които са оправомощени за издаване на предписания по наредбата. В тази връзка администрацията на община Макреш ще проведе разговори с кмета на кметство Раковица и кметските наместници във всяко населено място с цел постигане на договореност за засилване на контрола върху нерегламентираното изхвърляне на отпадъци от страна на жителите и налагане на съответни административни мерки.

6.3.3.3 Информационно – разяснителна кампания сред обществеността

Най-ефективният начин да се предотвратят нерегламентирани замърсявания е да се убедят гражданите, че това е дейност, която води до опасно замърсяване на околната среда и до лош вид на местността, което намалява качеството на живот в съответното населено място и отблъсква евентуални инвеститори и туристи. Ето защо с помощта на кметовете и кметските наместници във всички населени места общинската администрация на община Стралджа ще провежда постоянна разяснителна дейност.

6.3.4. ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВЕНА УСЛУГА ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА МАКРЕШ

В съответствие с наредбата за управление на отпадъците Кметът на общината планира, организира и контролира управлението на битовите, строителните и масово разпространените отпадъци, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на ЗУО и свързаните с него подзаконови нормативни актове. Това гарантира чистотата на населените места, опазване здравето на населението и съхранена околна среда. Качественото управление на отпадъците има съществено значение за добрия изглед на населените места и природната среда около тях, което е важно за задържане на хората в общината и привличане на инвестиции и туристи. Свободната от отпадъци населените места и природна среда е значим елемент от качеството на живота на хората в общината. Конкретните мерки за постигане на целта са както следва:

6.3.4.1 Поддържане на ефективна система за организирано събиране и транспортиране на отпадъци

Основната цел на системата за сметосъбиране и сметоизвозване е да осигури чистотата на населените места и

екологосъобразното транспортиране на отпадъците. Това изисква наличието на достатъчно и правилно разположени съдове за събиране на отпадъците, които са изправни, график на сметосъбиране, който позволява навременното освобождаване на съдовете от отпадъци и качествено транспортно оборудване за обслужването им. Тези условия се осигуряват от фирмата, на която е възложена дейността. В тази връзка общинската администрация на община Макреш ще разработи график за контрол на дейността на фирмата, за да осигури най-високото възможно качество на предоставяната услуга. При констатиране на нередности фирмата ще бъде незабавно уведомявана с изискване за отстраняване в определен срок. Към настоящия момент прилаганият график за сметосъбиране се счита за адекватен на условията в общината. В изчисленията на общинската администрация са заложили средства за регулярно обновяване на контейнерите за събиране на отпадъци.

6.3.4.2 Разработване на система за изчисляване размера на таксата за битови отпадъци на база количеството на формирания отпадък

ЗМДТ изисква от 2016 година размера на таксата за битови отпадъци да се определя на база количеството на формирания отпадък. Законът казва, че когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци, размерът на таксата се определя в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет, която не може да бъде данъчната оценка на недвижимите имоти, тяхната балансова стойност или пазарната им цена. Към момента размерът на такса битови отпадъци в община Макреш се определя пропорционално на данъчната оценка на имота, което не е обвързано с количеството на отпадъците, като по този начин за някои причинители на отпадъци (търговски обекти, предприятия, многочленни домакинства) размерът на таксата е недостатъчен, а за други нереално висок. В България все още не е въведен такъв метод поради редица организационни и финансови трудности. Предвид факта, че разходите за управление на отпадъците ще се увеличават в община Макреш, а доходите на населението са ниски и съответно събираемостта на таксата намалява, общинската администрация ще предприеме необходимите мерки за въвеждане на нова система на таксуване, която отговаря на изискванията на законодателството, ще доведе до по-висока събираемост и въвежда по-ефективно принципа «замърсителят плаща». За тази цел ще се проведе проучване на добрите практики и ще се направи анализ на възможните системи за въвеждане в община Макреш. Ще се направят съответните изчисления за необходимите инвестиции, както, ако е необходимо, в оборудване, така и в кампании за информиране на обществеността.

Определянето на размера на такса битови отпадъци въз основа на реално изхвърляното количество отпадъци е най-справедливият механизъм и също така е икономически инструмент, чрез който се насърчават предприятията и домакинствата да образуват по-малко количество отпадъци. Прилагането на подобни схеми за определяне заплащането на услугите по сметоизвозване и обезвреждане насърчава гражданите да купуват продукти, от които се образуват по-малко отпадъци (например за повторна употреба, с по малко опаковки и други).

В държавите от Европейския съюз се прилагат различни схеми за заплащане на услугите по сметосъбиране и обезвреждане на отпадъци в зависимост от количеството на образуваните отпадъци. Резултатите от съвместното прилагане на разделно събиране и на схеми за заплащане на услугите по сметосъбиране в зависимост от количеството на отпадъците показват, че се постига намаляване на количеството на отпадъците, постъпващи за депониране от 20 до 50 %. При система на определяне размера на такса битови отпадъци въз основа на реално изхвърляното количество отпадъци може да се очаква значително намаляване на депонираните отпадъци. По-голям процент се постига в населените места където съществуват системи за разделно събиране на по-голям брой видове рециклируеми отпадъци.

Съществуват различни механизми за облагане на жителите с такса в зависимост от количеството на образуваните отпадъци – закупуване на чували, стикери за маркиране на индивидуалните контейнери (цената им покрива разходите за сметоизвозване и обезвреждане на количеството отпадъци в чувала или контейнера), заявка на различни по големина контейнери, измерване на теглото на отпадъците и други. Масово разпространен вариант е заплащането на базова такса от всички граждани за периодично извозване на един основен контейнер, с която се обезпечават режийните разходи на системата и заплащане за всеки допълнително извозен контейнер в случай, че основният контейнер е недостатъчен за определено домакинство, предприятие или търговски обект.

Община Макреш ще се стреми към въвеждане на таксуване на база количество генерирани отпадъци, но ако това се окаже практически неприложимо, ще се търсят и други механизми.

6.3.4.3 Организиране депонирането на отпадъци

Гореизложените мерки са насочени към постигане на значително намаляване на количеството отпадъци, които ще подлежат на крайно обезвреждане чрез депониране. Не се предвижда друг вид обезвреждане на отпадъци в община Макреш. Депонирането на отпадъците на община Макреш ще се извършва на регионалното депо във Видин, което ще се намира в землищата на град Видин, в местността „Рамова ливада“. Към настоящия момент не може да се направи прогноза относно датата, когато ще стартира функционирането на регионалното депо. Дотогава отпадъците на община Макреш ще се депонират на функциониращото в момента общинско депо, находящо се в община Димово с оператор „ЕКО ТИТАН“ ЕООД. Общинската администрация ще разработи график за провеждане на регулярен контрол върху дейността по управление на депото за постигане на минимално вредно въздействие върху околната среда и замърсяване на прилежащите райони. Депото подлежи на закриване в момента, в който отпадъците започнат да се извозват на регионалното депо.

Предвид гореизложените цели и мерки, насочени към намаляване количеството на депонирани отпадъци общинската администрация ежегодно ще анализира изчисленията по отношение на разходите за транспортиране и депониране на отпадъци с цел оптимизиране на разходите за управление на отпадъците.

6.3.4.4. Укрепване на административния капацитет на общинската администрация

С въвеждането на нови изисквания в националното законодателство непрекъснато се увеличава необходимостта от назначаване на допълнителен персонал и квалификацията му. За служителите, отговорни за управлението на отпадъците, ще бъдат осигурени посещения на семинари и курсове за обучение и квалификация. Ще се поддържа постоянна комуникация с Асоциация на еколозите от общините в България, която ефективно подпомагат служителите отговорни по въпросите на опазването на околната среда и в частност управление на отпадъците.

6.4. ВРЕМЕВИ ГРАФИК И ОТГОВОРНИ ЛИЦА 6.4.1. ВРЕМЕВИ ГРАФИК ЗА ПРИЛАГАНЕ НА МЕРКИТЕ ОТ ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ

Специфични цели/дейности	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1. Намаляване генерирането на отпадъци в община Макреш							
Дейности:							
1.1 Провеждане на информационна кампания сред обществеността за възможностите за намаляване генерирането на битови отпадъци							
1.2 Поддържане на системата за заплащане на найлонови торбички в търговската мрежа в общината							
1.3 Въвеждане на изискване за минимизиране количеството генерирани отпадъци при закупуването на стоки от Община Макреш							

2. Намаляване депонирането на отпадъци от община Макреш

Дейности:

2.1 Въвеждане на система за разделно събиране на биоразградими отпадъци в община Макреш							
2.2 Въвеждане на система за разделното събиране на специфични отпадъчни потоци и опасни битови отпадъци							
2.3 Разширяване и подобряване на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки							
2.4 Въвеждане на система за събиране на данни за специфичните отпадъчни потоци							

3. Намаляване и постепенно премахване на нерегламентираните замърсявания на земната повърхност в община Макреш

Дейности:

3.1 Почистване на нерегламентираните замърсявания							
3.2 Засилване на контрола по нерегламентирано изхвърляне на отпадъци							
3.3 Информационно разяснителна кампания сред обществеността							

4. Осигуряване на качествена услуга по управление на отпадъците в община Макреш

Дейности:

4.1 Поддържане на ефективна система за организирано събиране и транспортиране на отпадъци							
---	--	--	--	--	--	--	--

4.2	Разработване на система за изчисляване размера на таксата за битови отпадъци на база количеството на формирания отпадък				
4.3	Организиране депонирането на отпадъци				
4.4	Укрепване на административния капацитет на общинската администрация				

6.4.2. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОТГОВОРНОСТИТЕ ЗА ПРИЛАГАНЕ НА МЕРКИТЕ ОТ ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ

Специфични цели/дейности	Отговорни лица
1. Намаляване генерирането на отпадъци в община Макреш	
Дейности:	
1.1 Провеждане на информационна кампания сред обществеността за възможностите за намаляване генерирането на битови отпадъци	Директор на Дирекция „УТСД“
1.2 Поддържане на системата за заплащане на найлонови торбички в търговската мрежа в общината	Директор на Дирекция „УТСД“
1.3 Въвеждане на изискване за минимизиране количеството генерирани отпадъци при закупуването на стоки от Община Макреш	Директор на Дирекция „УТСД“
2. Намаляване депонирането на отпадъци от община Макреш	

Дейности:

<p>2.1 Въвеждане на система за разделно събиране на биоразградими отпадъци в община Макреш</p>	<p>Директор на Дирекция „УТСД“</p>
<p>2.2 Въвеждане на система за разделното събиране на специфични отпадъчни потоци и опасни битови отпадъци</p>	<p>Директор на Дирекция „УТСД“</p>
<p>2.3 Организиране на ефективна системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки</p>	<p>Директор на Дирекция „УТСД“</p>

2.4 Въвеждане на система за събиране на данни специфичните отпадъчни потоци	Директор на Дирекция на „УТСД“
3. Намаляване и постепенно премахване на нерегламентираните замърсявания на земната повърхност в община Макреш	
Дейности:	
3.1 Почистване на нерегламентираните замърсявания	Директор на Дирекция „УТСД“
3.2 Засилване на контрола по нерегламентирано изхвърляне на отпадъци	Директор на Дирекция „УТСД“
3.3 Информационно – разяснителна кампания сред Обществеността	Директор на Дирекция „УТСД“
4. Осигуряване на качествена услуга по управление на отпадъците в община Макреш	
Дейности:	
4.1 Поддържане на ефективна система за организирано събиране и транспортиране на отпадъци	Директор на Дирекция „УТСД“
4.2 Разработване на система за изчисляване размера на таксата за битови отпадъци на база количеството на формирания отпадък	
4.3 Организиране депонирането на отпадъци	Директор на Дирекция „УТСД“
4.4 Укрепване на административния капацитет на Кмет общинската администрация	

6.5. ПРОГРАМА ЗА КАПИТАЛОВИ ИНВЕСТИЦИИ

Програмата за капиталови инвестиции включва всички инвестиции, които следва да бъдат направ заложен в настоящата програма.

Основни допускания:

- Запазване темпа на намаляване на населението, според пред-инвестиционните проучвани регионален център за управление на отпадъци;
- Умерено повишаване на икономическия растеж в общината;
- Реализацията на целите, респ. проектите заложен в настоящата Програма;
- В инвестиционните разходи са взети предвид само необходимите финансови средства за мярка, но не последващите експлоатационни разходи (ако има такива).

Период 2014-2020	ПЛАН ЗА ИНВЕСТИЦИИ							ОБЩО
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
Специфични цели								
Намалявана генерирането на твърди отпадъци в община Макреш	0	5000	2000	2000	2000	2000	2000	15000
Провеждане на информационна кампания сред обществеността за възможностите за намаляване на генерирането на битови отпадъци		5000	5000	5000	5000	2500	2500	2500
Поддържане на системата за заплащане на	500							500

найлонови торбички в търговската мрежа в общината								
Въвеждане на изискване за минимизиране количеството генерирани отпадъци при закупуването на стоки от Община Макреш								0
Намаляване депонирането на отпадъци от община Макреш	0	11 000	10 000	0	0	0	0	2 000
Въвеждане на система за разделно събиране на биоразградими отпадъци в община Макреш		1000	1000					2 000
Въвеждане на система за разделно събиране на битови отпадъци и опасни битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл.13, ал 1 и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане			6 000					6 000
Въвеждане на система за събиране на данни за специфичните отпадъчни потоци								0

Разширяване и подобряване на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки								0
Въвеждане на система за събиране на данни за специфичните отпадъчни потоци		1000						
Намаляване и постепенно премахване на нерегламентираните замърсявания на земната повърхност в общината	5 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	17 000
Почистване на нерегламентираните замърсявания		3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	18 000
Засилване на контрола по нерегламентирано изхвърляне на отпадъци								0
Информационно – разяснителна кампания сред обществеността	10 000	10 000	5 000	5 000	2 000	2 000	2 000	36 000
Осигуряване на качествена услуга по управление на отпадъците в община Макреш	30 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	150 000
Поддържане на ефективна система за организирано събиране и транспортиране на отпадъци	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	70 000

Разработване на система за изчисляване размера на таксата за битови отпадъци на база количеството на формирания отпадък	10 000							10 000
Организиране депонирането на отпадъци	10 000	10 000	10 987	10 490	10 000	10 000	10 000	70 000
Укрепване на административния капацитет на общинската администрация		3 000		3 000		3 000		
Общо по години:								

Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Население (брой)	1270	1140	1090	1050	1050	1010	970
Общо генерирани (тон)	3746	3725	3969	3663	3629	3597	3559
% депонирани от генерираните	100	100	90	83	75	69	60
Отпадъци депонирани	3371	3725	3326	3040	2722	2482	2135
Разходи на тон денопиран отпадък(лв./т.)	64	58	65	69	73	76	80
Разходи за депонирне община Макреш	0	0	0	0	0	0	0
Оперативни сметосъбиране и извозване до депо (лв.)	218 360	230 000	370 440	388 962	408 410	428 831	450 272
Разходи за общината/ сметосъбиране, извозване и депониране/ без ДДС(лв.)	433 000	445 000	586 656	598 742	607 098	617 457	621 104
На тон генериран отпадък, годишно без ДДС(лв.)	154	143	212	236	268	299	349
Почистване на улични платна , площи и др. терени за общ. Ползване (лв.)	67 000	70 350	73 868	77 561	81 439	85 511	89 786

6.6. ПРОГНОЗНИ РАЗХОДИ ЗА СЪБИРАНЕ, ТРАНСПОРТИРАНЕ И ДЕПониРАНЕ НА ОТПАДЪЦИ

В определените оперативни разходи както за сметосъбиране и извозване до депо е включено ежегодно 5 %

При изчисляването на прогнозните разходи е прието, че регионалното депо за отпадъци ще започне да функционира през 2016 година

Не са взети предвид разходите за осигуряване и поддържане на съдовете за смет, които са елемент на програмата за капиталови инвестиции.

При изчисляването на разходите за почистване на обществени места е включено ежегодно 5% увеличение.

6.7. СИСТЕМА ЗА МОНИТОРИНГ, АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2014-2020 ГОДИНА НА ОБЩИНА МАКРЕШ

Детайлна информация за процеса на мониторинг, оценка и контрол на изпълнението на ПУО е представена в документа „Правила за мониторинг, контрол и последваща оценка при изпълнението на политиката за управление на отпадъците в Община Макреш“.

Мониторингът на Програмата за управление на отпадъците може да се определи като процес на системно и непрекъснато събиране и анализ на информацията относно хода на реализацията на ПУО и постигане на поставените цели и резултати.

Информацията се събира и анализира по определен брой индикатори за постигане на резултати и цели. Мониторингът се извършва непрекъснато, като показателите се следят ежемесечно от директор на Дирекция „УТСД“, докладват се ежегодно пред Общинския съвет и се публикуват на интернет сайта на Общината. **Оценката** е преценка доколко ПУО постига очакваното въздействие и потребностите на жителите на Общината. Тя се извършва веднъж през 2017 година и веднъж след края на изпълнение на Програмата – през 2021 година.

Мониторингът и оценката се основават на един обобщен модел на разработване и осъществяване на публични политики и програми (Фигура 1). Той представя съотношението между поставените цели, вложените ресурси, извършените действия, постигнатите резултати и осъществените въздействия.

ФИГУРА 1. Входно изходен модел на публични политики и програми

Мониторингът и оценката са средство не само за разбиране на проблемите, но и за намирането на осъществими решения. Процесът на контрол на публичната политика използва резултатите от мониторинга и оценката, за да прецени дали са необходими корекции в ПУО. Ежемесечният контрол се осъществява от директор на Дирекция „УТСД“. В случай на значими отклонения от очакваните резултати се изготвя доклад до Заместник Кмета. Ежегодният контрол се осъществява от Общинския съвет, който до месец март получава отчет за реализацията на ПУО за предходната година. В случай на необходимост от промяна на ПУО се внася съответно предложение, което се приема или отхвърля от Общинския съвет. Програмата ще бъде актуализирана при промяна във фактическите и/или нормативните условия.

В процеса на мониторинг и оценка ще се проследява изпълнението на целите на програмата по Долуизброените индикатори.

Таблица 15. Индикатори за осъществяване на мониторинг по изпълнение на целите на Програма 2014-2020 на община Макреш

№	Специфични цели/иначквани резултати	Индикатори за постигане на цел	Източник на данни	Отговорно лице	срокове
1	Намаляване генерирането на отпадъци в община Макреш	-общо количество генерирани битови отпадъци кг/ж/год. -общо количество генерирани битови отпадъци от домакинствата, кг/ж/год -общо количество генерирани битови отпадъци от стопанските субекти , кг/ж/год	- НСИ Общинска администрация Общинска администрация	Директор Дирекция „УТСД“	Ежегодно
	Очаквани резултати				
	Намаляване на дела на рециклируемите отпадъци в общите отпадъци	-морфологичен състав на отпадъците , % по видове	Общинска администрация	Директор Дирекция „УТСД“	На всеки 5 години
	Намалено използване на найлонови торбички	Количество използвани найлонови торбички в общинамакреш	Общинската администрация, изискваща данни от търговската мрежа	Директор Дирекция „УТСД“	ежегодно
	Закупуване от ибщинската администрация на стоки, водещи до намалено генериране на отпадъци	Брой закупени от община Макреш ,водещи до намалено генериране на отпадъци	Общинска администрация	Директор Дирекция „УТСД“	ежегодно
	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ				
2	Намаляване депонирането на отпадъци от община Макреш	Количество депонирани битови отпадъци от Община Макреш	Общинска администрация	Директор Дирекция „УТСД“	ежегодно
	Очаквани резултати				
	Изградена система за разделно събиране на биоразградимите отпадъци	-брой населени места включени в системата за разделно събиране на биоразградимите отпадъци -брой инсталирани контейнери за биоразградими отпадъци	Общинската администрация	Директор Дирекция „УТСД“	Ежегодно от 2015 година
	Функционираща система за разделно събиране на 12 специфични потоци отпадъци съгласно мярка 6.3.2.2	-брой събирани специфични потоци -количество събрани	-Общинска администрация - Фирми, с	Директор Дирекция „УТСД“	ежегодно

		специфични отпадъци по отделните потоци отпадъци т	които ще се сключи договор		
	Увеличено количество събрани отпадъци от опаковки	- Количество събрани отпадъци от опаковки по видове : хартия и картон,пластмаса,стъкло, метал , т	Фирма по оползотворяване	Директор Дирекция „УТСД“	ежегодно
	Увеличено количество събрани рециклируеми отпадъци от опаковки	- Количество събрани отпадъци от опаковки по видове : хартия и картон,пластмаса,стъкло, метал , т	Фирма по оползотворяване	Директор Дирекция „УТСД“	ежегодно
	Функционираща база данни за всички отпадъчни потоци в отговорността на кмета на общината	-брой отпадъчни потоци представени в базата данни -качество на наличната информация	Общинската администрация	Директор Дирекция „УТСД“	Постоянно след стартиране на системата през 2016 г
	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ				
3	Намаляване и постепенно премахване на нерегламентираните замърсявания на земната повърхност в община Макреш	-брой нерегламентирани замърсявания -замърсена площ, кв.м.	Общинската администрация	Директор Дирекция „УТСД“	ежегодно
	Очаквани резултати				
	Всички нерегламентирани замърсявания са почистени	-брой почистени замърсени терени -площ на почистените терени ,кв.м.	Фирма,с която е сключен договор	Директор Дирекция „УТСД“	ежегодно
	Намаляване и преустановяване на замърсяването на терени с отпадъци	-брой нововъзникнали замърсени терени	-кметове и кметски наместници	Директор Дирекция „УТСД“	Постоянно
	СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ				
4	Осигуряване на качествена услуга по управление на отпадъците в община Макреш	-събиране на такса битови отпадъци , % -брой жалби във връзка с управлението на отпадъците	Общинска администрация	Директор Дирекция „УТСД“	Постоянно
	Очаквани резултати				
	Осигурена чистота в населените места	-брой регистрирани замърсявания в населените места	Жителите	Директор Дирекция „УТСД“	Постоянно
	Контейнерите имат прегледен външен вид	-брой разположени амортизирани контейнери	Кметовете и кметските наместници	Директор Дирекция „УТСД“	Постоянно
	Отпадъците се извозват навременно	Брой регистрирани ненавременни извозвания	Кметове и кметски наместници	Директор Дирекция „УТСД“	постоянно
	Въведена система за изчисляване на такса битови отпадъци на база количество или друго	-начин на изчисляване на такса битови отпадъци	Общинска администрация	Директор Дирекция „УТСД“	Постоянно
	Отпадъците на община Макреш се извозват на регионално депо в община Видин	Количество приети отпадъци на регионалното депо т.	Оператор на депото	Директор Дирекция „УТСД“	Ежегодно от стартирането на депото
	Жителите спазват изискванията за изхвърляне на отпадъци	-брой наложени глоби и издадени предписания на жители във връзка с	Кметове и кметски наместници	Директор Дирекция „УТСД“	Постоянно

		отпадъците			
	Броят служители в общинската администрация и достатъчен за качествено изпълнение на дейностите по управление на отпадъците	-брой слуйтели в община Макреш с отговорности в сферата на отпадъците	Общинската администрация	Директор Дирекция „УТСД	Ежегодно
	Служителите в общинската администрация редовно повишават своята квалификация в сферата на управление на отпадъците	-брой сертификати за преминати обучения по управление на отпадъците от служители в община Макреш -теми на обученията	-структури предоставящи обучение	Директор Дирекция „УТСД	Ежегодно
	Разходите за управление на отпадъците се покриват от събраната такса битови отпадъци	Съотношение приходи-разходи за управление на отпадъците	-счетоводството на общинската администрация	Главен счетоводител на община Макреш	Ежегодно
	Постигане на събираемост на ниво 75%	Събираемост на такса битови отпадъци , %	Счетоводството на общинската администрация	Главен счетоводител на община Макреш	Ежегодно

